24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
АПРЕЛЬ
25
ЭРНЕКУН
97 (5812) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрле шăр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

ПОЛИТИКĂЛЛĂ АГИТАЦИ ĔÇĔН ВЫРĂНĔ—УЙРА ĔÇЛЕКЕН БРИГАДĂСЕНЧЕ, ЗВЕНОСЕНЧЕ ПУЛМАЛЛА

Политикăллă агитаци коммунистсен партийĕн аллинче хăватлă хĕçпăшал пулса тăрать. Халăх хушшинче политикăллă агитаци ĕçне лайăх организациленĕ çĕрте хуçалăхлă задачăсене пурнăçа кĕртесси те ăнăçлă пулса пырать. Çавăнпа та ĕнтĕ халăх хушшинче политикăллă агитаци ĕçне куллен туса пырасси, ăна хуçалăхлă задачăсене татса парассипе çыхăнтарасси парти организацисен ĕçĕнче паллă вырăнта тăмалла.

Агитатор партипе правительствăн решенийĕсене пурнăçа кĕртессишĕн çине тăрса кĕрешекен хастарлă боец, вăл парти çĕршыв умне кăларса тăратнă постановленине халăха ăнлантарса ĕççыннисене мобилизацилет. Агитатор партипе правительствăн решенийĕсене, лозунгĕсене халăха тĕплĕн ăнлантарса панипе Ленин-Сталин партийĕ хушнă пархатарлă ĕçе тăвать.

Халĕ политикăллă агитаци ĕçĕнче ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцин решенийĕсене тата Чăваш республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленине халăха ăнлантарса парасси тĕп вырăнта пулмалла.

«Партин XVIII конференцин решенийĕсене пурнăçлассишĕн агитацилес тени вăл, графикшăн, оборудованисене, пурлăха тата материалсене учета илессине тĕрĕс йĕркелессишĕн, производствăри тасалăхшăн, элементарлă йĕркелĕхшĕн, туса кăларакан продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетессишĕн, техникăна малалла аталантарса пырассишĕн, технологи тата ĕç дисциплинишĕн, единоначалине çирĕплетессишĕн, стахановла движенине сарса пырассишĕн кĕрешмеллине пĕлтерет. **XVIII партконференци решенийĕсене пурнăçлассишĕн агитацилес тени вăл—тĕштырă тата ялхуçалăхĕн ытти культурисене ӳстерессишĕн, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессине малашне аталантарса пырассишĕн кĕрешмеллине пĕлтерет»** («Правда»).

Сурхи ĕçсем пуçланчĕç. Çитес кĕске вăхăтра республикăри колхозсем çуракине массăллăн тухаççĕ. Ялхуçалăх çулĕнчи çак ответлă тапхăрсенчен пĕрине — çуракине ăнăçлăн ирттерес ĕçре политикăллă агитаци ĕçне вăйлатни питех те пысăк вырăнта тăрать. Çавăнпа та партин пуçламĕш организацисен, ВКП(б) райкомĕсен колхозниксем тата трактористсем хушшинче политикăллă агитаци ĕçне нихăçанхинчен ытларах **вăйлатмалла** — ăна уйра ĕçлекен бригадăсене тата звеносене куçармалла. Уйхир ĕçĕсем хĕрӳллĕ пынă вăхăтра большевикла агитацин вырăнĕ бригадăсенче тата звеносенче пулмалла.

Халĕ чылай райкомсемпе пуçламĕш парторганизацисем çураки вăхăтĕнче агитаци ĕçне туса пыма конкретлă плансем тунă. ВКП(б) Çĕрпӳ райкомĕн бюровĕ çирĕплетнĕ планра çураки вăхăтĕнче агитаци ĕçне уйра ĕçлекен бригадăсенче тата звеносенче туса пыма палăртнă. ВКП(б) райкомĕн пропагандăпа агитаци отделне агитколлективсене ертсе пырассине лайăхлатма хушнă. Елчĕк районĕнчи Ленин ячĕпе тăракан колхозри пуçламĕш парторганизаци кашни бригада тата звено çумне агитаторсем, чтецсем тата стена хаçачĕсен редакторĕсем уйăрса çирĕплетнĕ. Пуçламĕш парторганизаци çураки вăхăтĕнче ĕçлеме конкретлă план тунă, кашни коммунистăн тата комсомолецăн мĕн тумаллине палăртнă.

Етĕрне районĕнчи Киров ячĕпе тăракан колхозри пуçламĕш парторганизаци çураки вăхăтĕнче колхозниксем хушшинче агитаци ĕçне йĕркелес ыйтупа агитаторсен семинарне туса ирттернĕ. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ Чăваш республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине ăнлантарса парас ĕçе активлăн хутшăннă агитаторсене уйра ĕçлекен бригадăсем çумне çирĕплетнĕ. Стена хаçачĕсен ĕçне лайăхлатас ыйтăва сӳтсе-явнă хыççăн, бригадăсенчи стена хаçачĕсен редакторĕсене уйăрса çирĕплетнĕ.

Анчах калас пулать, пирĕн республикăри парторганизацисенчен чылайĕшĕсем политикăллă агитаци ĕçне туса пыма тивĕçлипе тытăнман-ха. Çакна пуçламĕш парторганизацисен органĕсен отчетпа суйлав пухувĕсенче нумай çĕрте палăртаççĕ. Республикăра малта пыракан Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан Ленин орденлĕ колхозри пуçламĕш парторганизацире те колхозниксем хушшинче политикăллă агитаци ĕçне тивĕçлипе туса пыни çук. Пуçламĕш парторганизацин отчетпа суйлав пухăвĕнче парторганизаци çураки вăхăтĕнче бригадăсенче, звеносенче ĕçлеме агитаторсем, чтецсем тата стена хаçачĕсен редакторĕсем уйăрманнине палăртрĕç.

Çуракине массăллăн тухас вăхăтчен шутлă кунсем кăна юлчĕç ĕнтĕ. Халĕ кашни парторганизацин çураки вăхăтĕнче ĕçлеме тĕплĕн шухăшласа тунă план пулмалла, коммунистсен, комсомолецсен тата беспартийнăй большевиксен вăйне бригадăсем, звеносем тăрăх тĕрĕс вырнаçтарса тухмалла. Пĕр бригада та, пĕр звено та агитаторсăр, чтецсăр тăрса ан юлтăр.

Политикăллă агитаци ĕçĕн пахалăхĕ çине ытларах çавăрăнса пăхмалла. Агитаци ĕçне колхоз, бригада тата звено ĕçĕпе çыхăнтармасăр, пĕтĕмĕшле туса пыма юрамасть. Калаçусене, кĕске докладсене, информацисене ирттернĕ чухне колхозра, бригадăра, звенора ĕç дисциплини мĕнле тăнине, агротехника правилисене мĕнле пурнăçланине, ĕç пахалăхĕ мĕнле тăнине кăтартакан фактсемпе тата примерсемпе туллин усă курмалла. Пысăк тухăçлă ĕçлекен колхозниксен опытне сарасси, кахалсемпе наянсене, ĕç çине çиелтен пăхакансене питлесси агитаци ĕçĕнче паллă вырăнта пулмалла, мĕншĕн тесен ку вăл политикăллă агитаци ĕçне битĕмлĕ тума май парать.

Агитациллĕ ĕçе йĕркелес тата ăна ертсе пырас ĕçре çитменлĕхсем сахал мар. Тӳрех калас пулать, халĕ чылай агитаторсем агитаци ĕçне пĕтĕмĕшле, колхозăн, бригадăн конкретлă ĕçĕсемпе тачă çыхăнтарса туса пымаççĕ. Калăпăр, колхозра е бригадăра агротехникăна пăхăнмаççĕ, ĕç дисциплини начар, ĕçе çиелтен кăна шăйăрттарса каяççĕ, анчах та агитатор çаксене хирĕç кĕрешмест пулсан, унăн агитациллĕ ĕçĕнчен нимĕн усси те çук.

Агитаци ĕçĕ лайăх пуласси агитаторсене пĕлсе суйласа илнинчен, ертсе пыма пĕлнинчен килет. Агитаци ĕçне тума политика тĕлĕшĕнчен хатĕрленсе çитнĕ, ĕçре тĕрĕсленнĕ, партипе правительство решенийĕсене пурнăçа кĕртессишĕн большевикла агитацилеме, массăна организацилеме пултаракан çынсене кăна хутшăнтармалла. Çавăнпа та агитаци ĕçĕнче ялсовет исполкомĕ, колхоз правлени председателĕсен, пуçламĕш парторганизаци секретарĕсемпе вĕсен заместителĕсен, учительсен, врачсен, агрономсен, колхоз производствинчи паллă çынсен хăйсен паллă вырăнта пулмалла. Агитаци ĕçне пули-пулми çынна шанса пама юрамасть. Агитаторăн хăйĕн примерлă пулмалла, халăх хушшинче пысăк авторитетпа усă курмалла. Сăмах çапма юратакан, анчах колхоз уйхирĕнчи йывăр ĕçрен хăракан çынна агитатор тунинчен нимĕнле усă çуккине ăнланса илес пулать.

Çураки вăхăтĕнче агитаци ĕçне большевикла туса пырас пулсан, парторганизацисен агитаторсене, стена хаçачĕсен редакторĕсене, чтецсене пухса, ака вăхăтĕнче ĕçлес ыйтусем тăрăх семинарсем тата канашлусем туса ирттерсе, вĕсене ĕçлеме вĕрентес пулать, вĕсене малашнехи ĕç планĕсемпе паллаштармалла, вĕсене çак ĕçре кирлĕ литературăсем тупса памалла, вĕсемпе усă курма пулăшмалла.

Агитаци ĕçĕн форми докладсем, калаçусем туса ирттернипех, хаçат-журналсем вуласа панипех пĕтмест. Радио, стена хаçачĕ тата ыттин ĕçĕсене уйра ĕçлекен бригадăсене куçармалла. Политикăллă агитаци ĕçĕн пĕтĕм вăйĕ трактор бригадипе тата колхозри уйхир бригадипе пĕрле колхозлă уйхире тухмалла, уйхирте ĕçлекенсем хушшинче малтанхи кунсенчех пысăк тухăçлă ĕçлессишĕн, ĕç пахалăхĕшĕн, çирĕп ĕç дисциплинишĕн социализмлă ăмăртупа стахановла движени пуçарса ямалла.

Парторганизацисен задачи пысăк та ответлă. Вĕсен политикăллă агитаци ĕçне куллен ертсе пымалла, колхозниксен анлă массине политикăллă агитаципе çавăрса илни тăрăх вĕсен производствăллă активлăхне куллен çĕклесе пымалла.

Кăнтăр енчи уйхирсенче

Украинăра, Çурçĕр Кавказра тата Крымра апрелĕн иккĕмĕш декади вĕçĕнче çĕнĕрен ăшă çанталăк пуçланнă. Ростов облаçĕнче тата Украинăн çурçĕр енчи пайĕнче кĕрхи культурăсен калчисем тĕмеленме тытăннă. Кăнтăр еннерехри районсенче вĕсем туна кăларма пуçланă. Вăтам Азипе Закавказьере тулă пучах кăларнă. Азербайджанри уйхирсенче урпа шăркана ларнă.

Вырăнсенчен пĕлтернĕ тăрăх, кĕрхи культурăсем лайăх тата отлично ӳсеççĕ. Хĕллехи нӳр нумай юлни тата нумай районсенче вăйлă çăмăр çуни калчасене малашне те лайăх ӳсме май параççĕ.

Кăнтăр енче пур çĕрте те ир акнă çурхи культурăсем шăтса тухнă. Кавказпа Крымра çурхи урпа тĕмеленме пуçланă. Узбекистанпа Кăнтăр Казахстанра урпапа тулă туналанаççĕ. Украинăн кăнтăр енчи районĕсенче тата Краснодар крайĕнче хĕвелçаврăнăш питех те лайăх шăтса тухнă. Вăтам Азире пур çĕрте те хлопчатник шăтса тухнă.

Тырпул калчисене аталанма çанталăк лайăх тăрать. Çурхи культурăсен калчисем лайăх.

Апрелĕн 22-мĕш. (ТАСС).

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Государствăн Таджикистанри оперăпа балет театрне Ленин орденĕпе наградăласси çинчен

Таджиксен оперăпа балет искусствине вăйлатас ĕçре питех те пысăк çитĕнӳсем тунăшăн Государствăн Таджикистанри оперăпа балет театрне **Ленин орденĕпе** наградăлас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти апрелĕн 22-мĕш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Таджиксен Государство филармонине Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе наградăласси çинчен

Таджиксен музыкăллă искусствине вăйлатас ĕçре питех те пысăк çитĕнӳсем тунăшăн Таджиксен Государство филармонине **Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе** наградăлас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти апрелĕн 22-мĕш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Таджиксен Лахути ячĕпе тăракан Академиллĕ драма театрне Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе наградăласси çинчен

Нациллĕ театр искусствине вăйлатас ĕçре питех те пысăк çитĕнӳсем тунăшăн Таджиксен Лахути ячĕпе тăракан Академиллĕ драма театрне **Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе** наградăлас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти апрелĕн 22-мĕш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Таджик ССР тава тивĕçлĕ артистне Мухамеджан Касымова СССР Халăх артисчĕн званине парасси çинчен

Театр искусствине вăйлатас ĕçре тава тивĕçлĕ чаплă ĕçсем тунăшăн Мухамеджан **Касымова**, Таджик ССР тава тивĕçлĕ артистне, СССР Халăх артисчĕн званине парас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти апрелĕн 22-мĕш.

Таджик искусстви декадин участникĕсене наградăлани

Таджиксен театр искусствипе музыкăллă искусствине вăйлатас ĕçре тава тивĕçлĕ пысăк ĕçсем тунăшăн СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Таджик искусстви декадин участникĕсене ССР Союзĕн орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă.

ЛЕНИН ОРДЕНĔПЕ çаксене наградăланă: **Айни Садритдин** — Таджик ССР наукăн тава тивĕçлĕ деятелĕ, писатель; **Галибова Рена** — Таджик ССР тава тивĕçлĕ артистки, Государствăн Таджикистанри оперăпа балет театрĕн артистки; **Камалов Азам** — Таджик ССР искусствăсен тава тивĕçлĕ деятелĕ, дирижер-композитор; **Касымов Мухамеджан** — Таджик ССР тава тивĕçлĕ артисчĕ, Сталинабадри Академиллĕ драма театрĕн артисчĕ; **Фазылова Туфа** — Таджик ССР тава тивĕçлĕ артистки, Государствăн Таджикистанри оперăпа балет театрĕн артистки.

ĔÇЛĔХ ХĔРЛĔ ЯЛАВ ОРДЕНĔПЕ 17 çынна наградăланă.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ОРДЕНĔПЕ 42 çынна наградăланă.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» МЕДАЛЬПЕ 77 çынна наградăланă.

(ТАСС).

СССР Халăх Комиссарĕсен Советĕнче

Таджик ССР искусствине вăйлатас тĕлĕшпе тумалли ĕçсем çинчен

Таджик ССР искусствине малалла вăйлатса пыма лайăх условисем туса парас шутпа СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ **çапла йышăннă**:

1. 1941—42 çулсенче Таджиксен Академиллĕ драма театрĕ валли Сталинабад хулинче 800 вырăнлă, 6 миллион тенкĕ тăракан çурт тума çирĕплетес.

2. 1941—43 çулсенче Ленинабад хулинче 500 вырăнлă театр çуртĕ тума çирĕплетес, унăн хакĕ 3,5 миллион тенкĕ пулмалла.

3. 1941—42 çулсенче Сталинабад хулинче искусство работникĕсем валли пурăнмалли çурт тума çирĕплетес, унăн хакĕ 3 миллион тенкĕ пулмалла.

4. 1942 çулта Сталинабад хулинче изобразительнăй искусствăсен музейĕ валли 1,5 миллион тенкĕ тăракан çурт тума çирĕплетес.

5. 1941—42 çулсенче Хорог хулинче театр валли 300 вырăнлă, 2,5 миллион тенкĕ тăракан çурт тума çирĕплетес.

6. 1941—42 çулсенче Шульмакра театр валли 400 вырăнлă, 2,5 миллион тенкĕ тăракан çурт тума çирĕплетес.

7. 1941—42 çулсенче Куляб хулинче театр валли 400 вырăнлă, 2,5 миллион тенкĕ тăракан çурт тума çирĕплетес.

8. 1941 çулта театра туса пĕтерме тата Государствăн Таджикистанри оперăпа балет театрĕ валли оборудовани туянма 1.200 пин тенкĕ парас.

9. 1941 çулта Таджик ССР тăрăх капитальнăй строительство тума Искусство ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Комитетне 5 миллион тенкĕ хушса парас.

Таджик искусствин Мускав хулинчи декадин организаторĕсемпе участникĕсене премилесси çинчен

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ таджик искусствин Мускав хулинчи декадин участникĕсемпе организаторĕсене икĕ уйăхри оклад чухлĕ укçа парса премилеме йышăннă.

Декадăна хутшăннă çамрăк ачасене канмалли çуртсемпе санаторисене каймалли путевкăсем парса премилемелле тунă. (ТАСС).

* * *

Шахматистсен матч-турнирĕ

Апрелĕн 23-мĕшĕнче шахматистсен матч-турнирĕнче Ботвинник, хура фигурăсемпе Лилиенталя хирĕç выляса, вăйăна питех те çивĕчлетсе янă. Пĕр пешка выляса илнĕ хыççăн, Ботвинник хăйĕн лайăхрах положенине алăран вĕçертмен. Лилиенталь хăйĕн лашипе ăнăççăр маневр туса, положение чылаях начарлатнă. Парти вылянса пĕтмен, унта Ботвинник выляса илме шанчăк пур.

Керес Смыслова хирĕç вăйлă атака тунă, çакна пула Смысловăн оборона çине куçмалла пулнă. Каярахпа фигурăсене улăштарса илни Смыслов положенине кăштах лайăхлатнă, çапла пулсан та Кересăн ĕçсем лайăхрах пулнă. Вăл пĕр пешка выляса илнĕ. Партие выляса пĕтереймен, унта Кересăн ĕçсем лайăхрах.

Бондаревский Болеславскине хирĕç вылянă. Вăйă пуçламĕшĕнче Бондаревскин ĕçсем лайăхрах пулнă, анчах та Болеславский ĕçсем йывăрланнинчен хăраса ӳкмен, противнике хирĕç хăй атака пуçланă, вăйăна пĕрпеклетнĕ. Хĕрӳллĕ çапăçу хыççăн противниксен хастарлăхĕ чакнă, 42-мĕш ходра вĕсем ничья тума килĕшнĕ.

17 тур вылянă хыççăн Ботвинник 15 партирен 9,5 очко илнĕ, Керес — 15 партирен 7,5 очко, Бондаревский — 16 партирен 7,5 очко, Лилиенталь — 14 партирен 7 очко, Смыслов — 15 партирен 7 очко, Болеславский — 15 партирен 6,5 очко. (ТАСС).

Арктикăн инçетри широтисем çине виççĕмĕш хут вĕçсе кайнă

Черевичный самолечĕ çурçĕр еннелле вĕçет

Апрелĕн 22-мĕшĕнче, Мускав вăхăчĕпе 19 сехет те 05 минутăра, инçетри широтасем çине самолетпа каякан экспедици Врангель утравĕ çинчен вĕçсе çĕкленнĕ. И. И. Черевичный тытса пыракан «СССР Н-169» самолет апрелĕн 23-мĕшĕнче ирхине аэродромран вĕçсе çĕкленсе, çурçĕр еннелле — Арктикăна шалалла çул тытнă вăхăтра, Мускавра каç тĕттĕмĕ килме кăна пуçланă.

Пуриншĕн те паллă, апрелĕн 3-мĕшĕнчи пĕрремĕш вĕçевре самолет 81-мĕш параллелĕн лешъенне 180-мĕш меридиан çине анса ларнă. Экспедици участникĕсем юхса çӳрекен пăр çинче 112 сехет те 50 минута пулнă, комплекслă научно-исследовательски ĕç туса ирттернĕ. Апрелĕн 13-мĕшĕнче Черевичный инçетри широтасем çине иккĕмĕш хут вĕçсе кайнă. Ку расра экспедици çурçĕр широтин 78 градусĕпе 26 минути тата хĕвелтухăç долготин 176 градусĕпе 40 минути тĕлĕнче ишсе çӳрекен пăр çинче гидрологиллĕ тата метеорологиллĕ сăнавсем тума пуçланă. Хăйсен базине — Врангель утравĕ çине таврăннă хыççăн, экспедицин научнăй сотрудникĕсем — Либин, Острекин тата Черниговский юлташсем Арктикăн инçетри широтисем çинче пулнă вăхăтра пухнă материалсене малтанлăха пăхса тухас тĕлĕшпе 5 кун хушши ĕçленĕ.

Врангель утравĕ çинчен виççĕмĕш хут вĕçсе çĕкленсе, Черевичный çурçĕр широтин 80 градусĕпе хĕвеланăç долготин 170 градусĕн районĕнче (урăхла каласан хĕвеланăç полушарире) ишсе çӳрекен пăрлă уй çине анса ларма задани илнĕ. Кунта экспедици участникĕсен научнăй сăнавсем чылай туса ирттермелле пулать. Самолет вĕçсе çĕкленнĕренпе Арктикăн хĕвелтухăç секторĕнчи утравсемпе çыран çинчи поляр станцийĕсен радисчĕсем «СССР Н—169» самолет рацийĕн ĕçне татти-сыпписĕр сăнаса тăнă.

Черевичный вĕçсе çĕкленни çинчен калакан пĕрремĕш пĕлтерĕве Çурçĕр тинĕс çулĕн Главнăй Управленийĕнче Челюскин мысĕ çинчен старт хыççăн темиçе минутăран илнĕ.

19 сехет те 35 минутăра самолет çинчен çакăн пек радиограмма килнĕ:

«Мускав вăхăчĕпе 19 сехет те 05 минутăра çурçĕр еннелле çул тытса виççĕмĕш маршрута вĕçсе тухрăмăр. Черевичный, Либин».

Тепĕр радиограмминче Черевичный тата штурман Аккуратов çапла пĕлтернĕ: самолет 72-мĕш параллель урлă вĕçсе каçнă. «СССР Н-169» самолет 140 метр çӳлĕшĕнче вĕçсе пынă. «10 баллă пăр. Пысăк мар пăрлă уйсем. Вĕсене халĕ кăна хĕссе илнĕ йĕрсем курăнаççĕ. Пĕр-пĕрин çине купаланнă пăрсен рочĕсем. Пурте йĕркеллĕ», — тенĕ радиограммăра.

Инçетри широтасем çинчи виççĕмĕш рейс малтанхи икĕ рейсран йывăртарах условисенче иртсе пынă. 21 сехет те 12 минутăра самолет 74-мĕш параллель патне çывхарса пынă. Черевичныйпа Аккуратов радио тăрăх çапла пĕлтернĕ:

«200 метр çӳлĕшĕнче вĕçетпĕр. Талкишпех хура пĕлĕтсем. 10 баллă пăр. Пирвайхи пăрлă уйсене тĕл пултăмăр, вĕсем çинчи пăр хулăмĕшĕ пысăках мар-ха. Таса шывлă ансăр вырăнсем курăнаççĕ. Пăр тикĕс мар. Пурте йĕркеллех».

Тепĕр радиограммăра Черевичныйпа Аккуратов çапла пĕлтернĕ:

«Мускав вăхăчĕпе 22 сехет те 10 минута — çурçĕр широтин 75 градусĕпе 10 минути, хĕвеланăç долготин 176 градусĕ. 10 баллă пăр. Нумай миля тăршшĕ сарăлса выртакан пăрсем, вĕсем хушшинче çамрăк пăрпа витĕннĕ шывлă ансăр вырăнсем. Анса ларма юрăхлă уйсем пур. Талккишпех пĕлĕтлĕ. 150 метр çӳлĕшĕнче вĕçсе пыратпăр. Пурте йĕркеллĕ».

Экипаж пĕлтернĕ тăрăх, 23 сехет те 10 минутăра «СССР Н-169» самолет 77-мĕш параллель патне çывхарса пынă. Çак районра каллех анса ларма юрăхлă пăрлă уйсем тĕл пулнă. Тӳпене хупăрласа тăракан хура пĕлĕтсем хушшинче çутă хушăсем курăнма пуçланă. Вĕçев лайăх пулса пынă. (ТАСС).

Черевичный самолечĕ 3-мĕш номерлĕ лагерте

«СССР Н-169» САМОЛЕТ, апрелĕн 23-мĕш. **(Радио тăрăх).** 02 сехет те 10 минута. Талккишпех пĕлĕтлĕ. Анса лармалли вырăн шыратпăр. Умра — пĕлĕт хушшинчи çутă вырăнсем. Пурте йĕркеллĕ. Черевичный, Аккуратов.

«СССР Н-169» САМОЛЕТ, апрелĕн 23-мĕш. **(Радио тăрăх).** 04 сехет те 05 минутăра анса лартăмăр. Пăрлă уя пăхса çаврăнатпăр. Макаров. (ТАСС).

3-мĕш номерлĕ лагерьти пĕрремĕш кун

Çурçĕр тинĕс çулĕн Главнăй Управленийĕ «СССР Н-169» самолет экипажĕнчен илнĕ радиограммăсем çакна кăтартса параççĕ: летчик И. И. Черевичный Врангель утравĕ çинчен Арктикăн инçетри широтисем çине вĕçсе кайнă чухне обстановка йывăр пулнă.

Полярти бассейнăн шалти районне каяс тĕлĕшпе пуçланă вĕçев шăпах 9 сехете пынă. Çул çинче тăршшĕпех хура пĕлĕтлĕ пулнă, çакна пула вăхăт-вăхăтпа самолетăн Çурçĕрти пăрлă океан çийĕнчен 140—150 метр çӳлĕшĕнче кăна вĕçсе пымалла пулнă. Сайрахутра кăна хура пĕлĕтсем хушшинче пысăк мар çутă вырăнсем тĕл пулнă. Вĕçĕ-хĕррисĕр сарăлса выртакан океана 10 баллă йывăр пăр витсе тăнă, вĕсем хушшинче шывлă ансăр вырăнсем пулнă. Хăшпĕр тĕлте шывлă çав вырăнсене çамрăк пăр витсе тăнă.

Апрелĕн 23-мĕшĕнче 00 сехет те 50 минутăра штурман Аккуратов юлташа самолет ăçта вырнаçса тăнине палăртма май килнĕ: самолет çурçĕр широтин 79 градусĕпе 25 минути тата хĕвеланăç долготин 173 градусĕпе 30 минути тĕлĕнче пулнă. Экспедици тĕллев патĕнчен çывăхра пулнă. Пĕр сехет те 20 минута иртсен Черевичныйпа Аккуратов анса ларма вырăн шырани çинчен пĕлтернĕ. Самолет çинчен темиçе хут та çапла пĕлтернĕ: «Пăрлă уйсем тĕлĕнче çаврăнса çӳретпĕр».

Анчах та халĕ анса ларма юрăхлă вырăн тупма çăмăл пулман. Экипажа пĕр хăрушлăхсăр анса ларма юрăхлă пăрлă аэродрома икĕ сехете яхăнах шыранă. Мускав вăхăчĕпе 04 сехет те 05 минутăра кăна, вĕçсе çĕкленнĕ хыççăн 9 сехет иртсен, Челюскин мысĕ çинчи полярти радиостанци радисчĕ инçетри широтасем çинчи экспедици радисчĕнчен Макаров юлташран экспедици пăр çине ăнăçлăн анса ларни çинчен калакан пĕлтерӳ илнĕ.

Часах Макаров Мускава тĕплĕ пĕлтерӳ панă: экспедици участникĕсем пăр çинче палаткăсем туса йĕркелеççĕ, лагере оборудовани тăваççĕ. Апат хатĕрлеççĕ. Экспедицин научнăй сотрудникĕсем—Либин, Острекин тата Черниговский юлташсем самолет кабинин ăшĕнчен приборсене кăларчĕç, тĕпчевлĕ ĕçсене тума тытăнаççĕ. Самолет командирĕ Черевичный юлташ пăра тĕплĕн пăхса тухма кайрĕ.

Апрелĕн 23-мĕшĕнче кăнтăрла 4-мĕш сехетре Мускав тата пăр çинчи 3-мĕш номерлĕ лагерь хушшинче тӳрех радиопа çыхăнса калаçнă. Макаров юлташ самолет анса ларнă вырăнти обстановка çинчен каласа панă.

«СССР Н-169» самолет хулăм юрпа витĕнсе тăракан пăр çине анса ларнă. Гидрологи ĕçĕсем валли оборудованине вырнаçтарса лартнă хыççăн океан тарăнăшне виçсе пăхнă, çак вырăнта Çурçĕрти пăрлă океан тарăнăшĕ 3.431 метр—урăхла каласан, малтан анса ларнă вырăнсенче виçĕ тĕлте виçсе пăхнă чи тарăн вырăнсенчен 800 метр тарăнрах пулни палăрнă. Çакă вăл наукăшăн питех те интереслă япала. Гидрологиллĕ ĕçсене малаллах туса пыраççĕ.

Паллах ĕнтĕ, пăр çинчи виççĕмĕш лагерь координачĕсем мĕнле пулни экспедици участникĕсене питех те интереслентернĕ. Апрелĕн 23-мĕшĕнче Мускав вăхăчĕпе кăнтăрла 4 сехетре магнитолог Острекин юлташ лагерь Хĕвеланăç полушарийĕнче çурçĕр широтин 80 градусĕпе хĕвеланăç долготин 170 градусĕ тĕлĕнче пулнине палăртнă. Черевичный заданине тĕплĕн те тĕрĕс пурнăçа кĕртнĕ: вăл самолета шăпах ĕнтĕ Çурçĕр тинĕс çулĕн Главнăй Управленийĕн начальникĕ Совет Союзĕн Геройĕ И. Д. Папанин юлташ кăтартса панă пунктра антарса ларнă.

Астрономиллĕ определени тунă хыççăн, Острекин юлташ гравитациллĕ ĕçсене тума тытăннă.

Нумай вăхăт хушши вĕçнĕ тата пăра пăхса çӳренĕ хыççăн Черевичный канать. Механиксем те — Борукинпа Дурманенко юлташсем — çывăраççĕ. Аккуратов юлташ тăтăшах метеорологиллĕ сăнавсем тăвать, вĕсен результачĕсене палăртса хунă вăхăтсенче материк çине параççĕ. Самолетăн иккĕмĕш пилочĕ Каминский юлташ, «шеф-повар» обязанноçĕсене туса пыраканскер, экспедици участникĕсене тутлă апатпа тăрантарчĕ.

Челюскин мысĕпе Шмидт мысĕ çинчи полярти радиостанцисем вĕçев вăхăтĕнче тата анса ларнă хыççăн лайăх ĕçленине паллă туса, Макаров юлташ çапла пĕлтернĕ: инçетри широтасем çинчи сывлăш экспедицийĕ пăр çинчи 3-мĕш номерлĕ лагерьте темиçе кун хушши ирттерет. (ТАСС).

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин 300 пин участникне çирĕплетнĕ

Апрелĕн 23-мĕшĕнче Выставкăн Главнăй Комитечĕ Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин 300 пин участникне çирĕплетнĕ. Кăçалхи çул колхоз производствин мĕнпур отраçлисем хăватлăн çĕкленсе кайни выставка участникĕсем валли çирĕплетнĕ показательсене ирттерсе тултарнă хуçалăхсен тата малта пыракан уйрăм колхозниксен хисепне чылаях ӳстерме май панă. Вырăнсенчен халĕ те пиншер çĕнĕ кандидатсем пирки материалсем пыраççĕ. Главвыставкомăн тулли мар сведенийĕсем тăрăх, кандидатсен хисепĕ 400 пинрен те иртет. Пĕр Украина ССР кăна 100 пин кандидата яхăн тăратнă. Армян ССР, Бурят-Монгол АССР, Орджоникидзе крайĕ, Ростов облаçĕ тата ытти облаçсем тăрăх та выставка участникĕсем пулма тăратнă кандидатсен хисепĕ нумай ӳснĕ.

Украина тăрăх выставкăн 78.228 участникне çирĕплетнĕ те ĕнтĕ, Армян ССР тăрăх — 7 пине яхăн участнике, Орджоникидзе крайĕ тăрăх — 16.020 участнике çирĕплетнĕ.

Апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС).

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Суту-илӳре ӗҫлекен коммунистсем

Пуҫламӗш парторганизаци секретарӗ Маркосов юлташ пӗр сехетлӗ докладӗнче чылай ыйтусем ҫинче чарӑнса тӑчӗ. Анчах вӑл ыйтусене татӑклӑн лартмарӗ. Унӑн докладӗнче чӗрӗ ҫынсем сахал. Ҫиелтен пӑхсан, вӑл парторганизаци ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене палӑртнӑ пек курӑнать, анчах тӗрӗссипе илсен пачах урӑхла. Вӑл ҫитменлӗхсем ҫинчен пӗтӗмӗшле кӑна калать. Ку ҫитменлӗхсен сӑлтавӗсем ҫинчен, уйрӑм коммунистсен ҫитменлӗхӗсем ҫинчен сахал чарӑнса тӑчӗ. Анчах та доклад хыҫҫӑн пренире тухса каланӑ юлташсем парторганизаци ӗҫне пур енчен те тӗплӗн тишкӗрсе тухрӗҫ.

— Чебторгри парторганизаци чӑнах та ҫителӗксӗр ӗҫленӗ. 14 уйӑх хушшинче 14 пуху ирттернӗ. Вӑл пухусенче 37 ыйту сӳтсе явнӑ, — тет Маркосов юлташ.

«Пухура сӳтсе-явнӑ ыйтусене мӗнле пурнӑҫланӑ?» тесе ыйтсан, Маркосов юлташ ответ пама пултараймасть. Мӗншӗн тесен йышӑннӑ решенисене мӗнле пурнӑҫлани ҫинчен пӗрре те сӳтсе-явман. Ыйтусене сӳтсе-явнӑ, решени йышӑннӑ, вара ӗҫ те пӗтнӗ. Пропаганда ыйтӑвӗ ҫинчен пухусенче пӗрре кӑна мар сӳтсе-явнӑ. Анчах коммунистсен пӗлӳне ӳстерес, вӗсене марксизм-ленинизм никӗсӗсемпе хӗҫпӑшаллантарас ӗҫ ҫителӗксӗр тӑрать. Парторганизацинчи 16 коммунистран 4 ҫын кӑна «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» вӗренсе тухнӑ. Чылай коммунистсем ВКП(б) историне пит те начар вӗренеҫҫӗ. Акӑ, Филатова юлташ «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» виҫӗ ҫул хушшинче те виҫҫӗмӗш сыпӑка кӑна вӗренсе ҫитнӗ. Кудрявцева юлташ «Кӗске курсӑн» VI-мӗш сыпӑкне кӑна вӗренет.

Политикӑллӑ агитаци ӗҫӗ мӗнле пыни ҫинчен Маркосов юлташ докладӗнчен пӗлме пулмарӗ. Анчах пренире тухса каланӑ юлташсем агитаци ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене те хытӑ тишкерчӗҫ. Коммунистсене уйрӑм участоксем ҫумне ҫирӗплетнӗ. Сӑмахран, Тойдеряков юлташа конторӑри служащисем хушшинче ӗҫлеме хушнӑ. Верендеевпа Кольцов юлташсене ларексенчи работниксем хушшинче политикӑллӑ агитаци ӗҫне туса пыма хушнӑ. Анчах ку юлташсенчен пӗри те политикӑллӑ агитаци ӗҫне йӗркеллӗ туса пымаҫҫӗ.

Политикӑллӑ агитаци ӗҫне туса пыма комсомолецсене хутшӑнтарман. Комсомол организаци ӗҫне йӗркелес тӗлӗшпе парторганизаци нимӗн те туман. Ку ыйтӑва коммунистсен пухӑвӗнче те сӳтсе-явман. Коммунистсен уҫӑ пухӑвӗсене комсомолецсене чӗнмеҫҫӗ. Парторганизаци комсомолран татӑлса кайнӑ.

Парторганизаци местком ӗҫӗпе те интересленмен. Докладчик каланӑ тӑрӑх, профсоюз членӗсенчен хӑшпӗрисем пӗрер ҫул хушши ытла член укҫи тӳлемен. Суту-илӳ ӗҫӗнче ӗҫлекенсем чылайӗшӗ профсоюз членӗнче те тӑмаҫҫӗ. Ӗҫ дисциплини ҫителӗксӗр. Уйрӑм работниксем (Зубрилов, Пешехонов) ӗҫ вӑхӑтӗнчех ӗҫке каяҫҫӗ.

Хӑшпӗр коммунистсем парти дисциплинине ҫирӗппӗн тытса пымаҫҫӗ. Ку вӑл парти пухӑвӗсене ҫӳременнинчен, член укҫисене йӗркеллӗ тӳлеменнинчен те лайӑх курӑнать. Ҫулталӑк хушшинче Филатова коммунистка 6 пухура пулман, Цветков юлташ 4 пухура, Кудрявцева 2 пухура пулман т. ыт. те. Емельянов юлташ член укҫине тӳлес тӗлӗшпе партине улталаса пурӑнать. Хӑй 1000 тенкӗ тата ытларах ӗҫ укҫи илет, член укҫине 500 тенкӗ шучӗпе кӑна тӳлет. Уйрӑм коммунистсем парти дисциплинине пӑсни ҫинчен ҫак факт пит лайӑх кӑтартса парать. ВКП(б) XVIII конференцийӗ кашни предприяти, кашни организацин график тӑрӑх ӗҫлемелли ҫинчен кӑтартса пачӗ. Ку йӗркене Чебторг магазинӗсенче, ларекӗсенче те кӗртме шутланӑ. Ку лайӑх ӗҫ. Чебторгӑн плановӑй отделӗ магазинсен, ларексен кашни кун мӗн чухлӗ таварҫаврӑнӑш пулмалли ҫинчен график тунӑ. Ҫакӑн пек графика апрелӗн 12-мӗшӗнче 9-мӗш номерлӗ магазин заведующийӗ Филатова юлташ патне те илсе пынӑ. Филатова юлташ вӑрҫма тапратнӑ: «Ку график тӑрӑх таварҫаврӑнӑш планне тултарма май ҫук», тенӗ. Графика йышӑнмасӑр турткаланса тӑнӑ. XVIII партконференци йышӑннӑ мероприятисене ҫакӑн пек хирӗҫленӗшӗн Филатова коммунистка ҫинчен парти пухӑвӗнче халиччен те сӳтсе-явман. Уйрӑм коммунистсем ку фактран хӑйсене валли нимӗнле вывод та туман. «В порядке самокритики каламалла, Филатова юлташ графика йышӑнмасӑр тӑни тӗрӗс мар», тет Цветков юлташ. Ҫав вӑхӑтрах вӑл «ку факта никама та пӗлтерме кирлӗ мар» тесе асӑрхаттарать перерыв вӑхӑтӗнче.

ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ предприятисенче тасалӑх тата элементарлӑ йӗркелӗх туса хумалли ҫинчен хытӑ асӑрхаттарнӑ. Анчах Чебторг магазинӗсенче паян кун та культурлӑх ҫитмест-ха. 45-мӗш номерлӗ магазинра тимӗр-тӑмӑр, ҫӑкӑр, тӗрлӗ кондитерски изделисем, ҫӗрулми—пурне те пӗр ҫӗрте сутаҫҫӗ. Суту-илӳ ӗҫне ҫапла йӗркелени тӗрӗс мар.

Акӑ тата тепӗр тӗслӗх. ЦК ВКП(б) тата СССР Совнаркомӗ вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви туса кӑларасси ҫинчен постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑн, Чебторг 104 сысна туяннӑ. Анчах ку сыснасене йӗркеллӗ пӑхмаҫҫӗ, вӗсем пурте килкартинче пылчӑк ҫинче тӑраҫҫӗ.

Ӗҫре ответсӑрлӑх пурри сисӗнет. Акӑ растрата ыйтуне илер. Растрата ҫинчен сахал мар калаҫаҫҫӗ. Растратӑна хирӗҫ кӗрешесси ҫинчен коммунистсен пухӑвӗнче те сӳтсе-явнӑ, лайӑх решенисем те йышӑннӑ. Анчах 1940 ҫулти пӗрремӗш кварталпа танлаштарсан, 1941 ҫулти пӗрремӗш кварталта растратӑсем нумайрах.

Пренире 8 ҫын тухса каларӗҫ. Вӗсем парторганизаци ӗҫне хытӑ тишкерчӗҫ. Тухса каланӑ юлташсем ҫитменлӗхсене палӑртрӗҫ кӑна мар, вӑл ҫитменлӗхсене пӗтермелли майсене те кӑтартса пачӗҫ.

П-в.

Шанчӑклӑ коммунистсене суйлаҫҫӗ

КАЛИНИНО. Районри 16 пуҫламӗш парторганизацинче отчетпа суйлав пухӑвӗсем пулса иртнӗ. Партин ертсе пыракан органӗсене шанчӑклӑ, практикӑллӑ ӗҫре тӗрӗсленнӗ, парти ӗҫне чӗререн парӑннӑ коммунистсене суйлаҫҫӗ.

Райсовет исполкомӗнчи пуҫламӗш парторганизацин отчетпа суйлав пухӑвӗнче коммунистсем парторганизацин ӗҫне тата уйрӑм коммунистсене хытӑ критиклерӗҫ. Кунпа пӗрлех парторганизацин ӗҫне лайӑхлатса пыма хаклӑ сӗнӳсем пачӗҫ.

Коммунистсен отчетпа суйлав пухӑвӗ парторганизацин дисциплинӑна ҫирӗплетес, аппарата лайӑх ӗҫлемелле тӑвас, партиллӗ пропаганда ӗҫне вӑйлатас, комсомол организацисене ертсе пырас тата ҫамрӑк коммунистсем хушшинчи ӗҫе вӑйлатас тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫлеме кирлине палӑртрӗ.

Ф. Егоров.

Партгруппа производствӑпа сахал интересленнӗ

КАНАШ. Вагонсем юсакан заводри тимӗрҫ цехӗнчи пуҫламӗш парторганизацин отчетпа суйлав пухӑвӗ пысӑк активлӑхпа иртрӗ. Цехри коммунистсем парторганизацин отчечӗ тӑрӑх пренире тухса каланӑ чухне унӑн ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене тӗплӗн уҫса палӑртрӗҫ, вӑл ҫитменлӗхсен сӑлтавӗсем ҫинчен те каласа пачӗҫ.

— Пирӗн цех пӗрремӗш квартал планне 108 процент тултарнӑ. Анчах плана тултарни партгруппа лайӑх ӗҫленине пӗлтермест-ха, — тет ВКП(б) членӗ Козлов юлташ. — Юлашки вӑхӑтра цехра брак ӳсрӗ. Партгруппа цех ӗҫӗпе тӗплӗн интересленнӗ пулсан, ҫавӑн пек пулас та ҫукчӗ.

Брак вӑл технологи тата ӗҫ дисциплини сӳрӗк пулнинчен килет. Цехри мастерсем производствӑри йӗркесене пӑхӑнмаҫҫӗ, тимӗрҫсен ӗҫӗсене тӑтӑшах тӗрӗслемеҫҫӗ.

Рессорнӑй отделени март уйӑхӗнче брак пулнӑ пирки кашни рессортан 34 пус убыток тӳснӗ. Брак технологи дисциплинине пӑснӑ пирки пулать. Ҫавна пула цех 10 пин тенкӗ убыток курнӑ.

Партгруппа партин XVIII конференцийӗ оборудованисемпе туллин усӑ курмалла, инструментсене, материалсене тирпейлӗ тыткаламалла, тесе кӑтартса панине пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе начар ӗҫленӗ. Пӗрремӗш кварталта цехра пур оборудованисенчен 40 процентӗ ӗҫлемен. «Беше» молотсем, 3—4 пресс кулленех ахаль тӑраҫҫӗ. Вӑл оборудованисемпе хӑшпӗр чухне инструментсем тата материалсем ҫук, тесе усӑ курмаҫҫӗ. Топливо ҫук пирки тата аварисем пулнӑ пирки ӗҫлемесӗр тӑнисем те пулнӑ. Анчах та, пуринчен ытларах, простойсем планпа производство отделӗн (начальникӗ Никитин) айӑпӗпе пулаҫҫӗ.

Партгруппа пуҫарнипе цехра тимӗр-тӑмӑр пухассине организациленӗ. Кашни уйӑхрах 100 тонна яхӑн тимӗр-тӑмӑр пухӑнать. Ҫав тимӗр-тӑмӑртан ялхуҫалӑх машинисен пайӗсене, тӗрлӗ инструментсем тума май пур. Ку тӗлӗшпе халӗ цех руководителӗсем калаҫҫӗ, шутлаҫҫӗ ҫеҫ-ха.

Цехри коммунистсем производство экономикине вӗренессишӗн тӑрӑшмаҫҫӗ. Партгруппорг Сметанин юлташ хӑй те материалсене тӗрӗс учета илме кирлине ӑнланса илмен. Цех начальникӗ Пужаков юлташ заводра ҫирӗп учет пулманнишӗн хӗпӗртет. Пужаковран: «Эсир материалсене виҫепе-и е хисеппе шута илетӗр? тесе ыйтсан: «Виҫесӗр тата хисепсӗр» тесе ответлет. Нимӗнле норма та туман, кам мӗн чухлӗ брак тунине те тӗрӗслемен. Мӗн чухлӗ кирлӗ пулнӑ, ҫавӑн чухлӗ металл пӗтернӗ. Акӑ фактсем: Андреев ертсе пыракан чернорабочисен бригади март уйӑхӗнче хӑйӗн бригадине планпа пӑхнинчен ытлашши 130 тонна металл илсе пынӑ. Мӗншӗн тесен цеха металл илсе пырас ӗҫе пӗтӗмпех Андреев ҫине хунӑ.

Ӗҫ укҫи тӳлессинче уравниловка пулнине пӗтерес тӗлӗшпе те партгруппа ҫителӗксӗр ӗҫленӗ.

Пренире тухса калакансем партгруппа, парторг Сметанин юлташ ҫамрӑк коммунистсене воспитани парас тӗлӗшпе япӑх ӗҫленине нумай фактсемпе ҫирӗплетсе пачӗҫ. ВКП(б) кандидачӗсене партиллӗ ӗҫе сахал хутшӑнтарнӑ. Ҫавӑнпа ӗнтӗ Федин, Шихранов юлташсем производствӑра авангардлӑ роле йышӑнма пултарайман. Партгруппорг коммунистсем ВКП(б) историне мӗнле вӗренсе пынипе сахал интересленнӗ. Уйрӑм коммунистсем «ВКП(б) историйӗн кӗске курсӗ» учебникӑн 5—6 сыпӑкӗсене ҫеҫ вӗренеҫҫӗ.

Отчета тӗплӗн сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн пуху партгруппорг ҫителӗксӗр ӗҫленӗ, тесе хакларӗ. Пуху партгруппа ӗҫне лайӑхлатма тата XVIII партконференцин решенийӗсене пурнӑҫа кӗртме кирлӗ мероприятисем палӑртса хӑварчӗ.

И. КОРНИЛОВ.

Пысӑк ыйтусен айккинче тӑнине пула

Доклад пуҫланчӗ. Парти пуҫламӗш организаци секретарӗ Яснопольская юлташ иртнӗ суйлавранпа миҫе пуху пулни, вӑл пухусенче мӗнле ыйтусем сӳтсе-явни ҫинчен каларӗ. Унтан вара ҫитменлӗхсем ҫине куҫрӗ.

Ҫитменлӗхсем сахал мар пулнӑ. Соцкультура ҫуртне илсе пӑхӑпӑр. Хулари кино курма пынӑ ҫынсем ҫак ҫурт директорӗ Степанов ӳсӗр пуҫпа ҫӳренине е тата «хӗрӗнкӗ» пулнине темиҫе хут та курнӑ.

Райҫутӗҫ пайӗнчи пуҫламӗш парторганизаци соцкультура ҫуртӗн тата ачасен учрежденийӗсен ӗҫӗсемпе интересленмесӗр тӑма пултарайман, мӗншӗн тесен, вӗсем пурте райҫутӗҫ пайне пӑхӑнса тӑраҫҫӗ. Унти ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе райҫутӗҫ пайӗн заведующийӗ Александров юлташ мӗнле кӗрешнӗ-ха? Ҫак ыйту пурне те интереслентерчӗ. Александров юлташа унти ҫитменлӗхсене пӗтерме темиҫе хут та кӑтартса панӑ. Вӑл пурпӗрех унти йӗркесӗрлӗхсене пӗтереймен. Пӗррехинче Александров юлташ, ҫитменлӗхсене пӗтерес шухӑшпа пулӗ, соцкультура ҫуртне ӳсӗр пырса, кунти работниксене пӗтӗмпех тӗлӗнтернӗ.

Соцкультура ҫуртӗнчи чылай ҫитменлӗхсене уҫса пачӗҫ тухса калакансем. Кинотеатр директорӗ Белоусов, райҫутӗҫ пайӗн политпросвет инспекторӗ Егоров тата ытти юлташсем те каларӗҫ ун ҫинчен.

— Пухусенче йышӑннӑ решенисене мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пынӑ? Ҫак ыйтӑва хирӗҫ докладчик Яснопольская юлташ нимех те калаймарӗ. Решенисем йышӑннӑ, вӗсем хут ҫинчех тӑрса юлнӑ.

— Решенисене решенишӗн мар, пурнӑҫа кӗртес тесе йышӑнмалла. ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн решенийӗсем тӑрӑх ӗҫлесе хамӑрӑн пӗтӗм ӗҫе лайӑхлатмалла, — терӗ парти членӗ Белоусов юлташ.

— Пирӗнпе, кандидатсемпе, нимӗн те ӗҫлемеҫҫӗ, члена куҫма пулӑшмаҫҫӗ,— терӗ парти членӗн кандидачӗ Егоров.

Пуҫламӗш организацире 3 член тата 3 кандидат пулнӑ. Кандидатсен пурин те члена куҫмалли срок тухнӑ.

Ҫутӗҫ учрежденисене парти питех те пысӑк та хисеплӗ ӗҫсем шанса панӑ. Парти пуҫламӗш организацийӗ кунти работниксем хӑйсене шанса панӑ ӗҫе пурнӑҫа кӗртнине тӗрӗслесе тӑман. Докладчик Яснопольская юлташ та ҫак тӗп ыйту ҫинче чарӑнса тӑмарӗ. Унтан та ытларах, докладчик ҫутӗҫ учрежденийӗсенчи работниксем ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференци решенисене мӗнле ӑнланса илни тата вӑл историллӗ решенисене мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пыни ҫинчен пӗр сӑмах та каламарӗ.

Ҫӗрпӳ. **(Хамӑр корр.).**

Ҫӗмӗрлери ҫамрӑк геологсен паха пуҫарӑвӗ

Ҫӗмӗрлери ачасен техникӑллӑ станци ҫумӗнчи ҫамрӑк геологсен кружокӗ иртнӗ ҫулта походсемпе разведкӑсем туса ирттерчӗ. Вӑл район территоринчи пуянлӑха тӗпчесе пӗлес тӗлӗшпе ӗҫлерӗ. Ҫак ӗҫе вӑл пысӑк хастарлӑхпа туса пычӗ.

Ҫукаҫа ӗҫлени лайӑх результатсем пачӗ. Ҫамрӑк геологсем вырӑнти промышленность валли 20 тӗслӗ япала—строительство материалӗсем тумалли тӑм, известняк, мергель, тимӗр колчеданӗ, сарӑ охра (краска тумалли япала) т. ыт. те тупнӑ.

Ҫамрӑк геологсем хӗл кунӗсенче геологи наукине тӗплӗн вӗренчӗҫ. Халӗ вӗсем ҫуллахи вӑхӑтра ҫӗр айӗнче выртакан пуянлӑхсене тӗпчесе пӗлме хатӗрленеҫҫӗ. Ҫамрӑк геологсем район территоринче тӗпчев енӗпе пысӑк ӗҫсем туса ирттерме, ҫӗнӗ япаласем шыраса тупма, ҫапла вара вырӑнти промышленноҫа пулӑшма ӗмӗтленеҫҫӗ.

Геологсен кружокӗ промкомбинатпа договор туса ҫирӗплетрӗ. Договор тӑрӑх, геологи кружокӗ промкомбинат производстви валли ҫӗнӗ япаласем—материалсем шыраса тупса пама пулчӗ.

Г. ПЕТРОВ.

РЕДАКЦИРЕН: Халӑх хуҫалӑхне аталантарса пыма, тӑван ҫӗршывӑн оборонӑллӑ вӑй-хӑватне тӗреклетме тата ӗҫҫыннисем валли ытларах та ытларах куллен кирлӗ таварсем туса кӑларма пирӗн мӗнпур ресурссемпе тата резервсемпе усӑ курмалла. Социализмлӑ тӑван ҫӗршывра кашни ҫулах ҫӗнӗрен те ҫӗнӗ заводсем, фабрикӑсем, шкулсем, больницӑсем, культурӑллӑ учрежденисем темиҫешерӗн туса лартаҫҫӗ.

Кӑҫалхи ҫул СССР Союзӗнче ҫӗнӗрен 2.955 предприяти туса лартмалла, халӗ ӗҫлекен предприятисене пысӑклатмалла. Пирӗн тӑван ҫӗршыв ҫӗнӗ заводсемпе, фабрикӑсемпе, домнӑсемпе, мартенсемпе, шахтӑсемпе, электричество станцисемпе пуянланать.

Пирӗн республика ҫӗрӗ те пуян. Унӑн айӗнче эпир тӗпчесе пӗлмен, халӗ усӑсӑр выртакан пурлӑх темӗн чухлех. Вӗсене шыраса тупас пулать, вӗсемпе усӑ курас пулать.

Ҫавӑнпа та Ҫӗмӗрлери ҫамрӑк геологсен пуҫарӑвӗ—халӑх хуҫалӑхне пысӑк усӑ кӳме пултаракан, паха тата кирлӗ пуҫару. Ҫак пуҫарӑва пур ҫӗре те куҫарса пымалла.

Шкул ачисемпе пионерсем! Геологи кружокӗсен ӗҫне хутшӑнӑр, вырӑнти промышленноҫа валли чӗртавар резервисемпе ресурсӗсене шыраса тупма пулӑшӑр!

Осоавиахимӑн XV-мӗш лотерей билечӗсене сарас ӗҫе ӑнаҫлӑн ирттерер

Осоавиахимӑн нумай организацийӗсем тата Осоавиахимӑн Центральнӑй Совечӗ ыйтнипе СССР Совнаркомӗ кӑҫал Осоавиахимӑн XV-мӗш лотерейне ирттерме ирӗк панӑ. Ҫак лотерее ирттерни тӑван ҫӗршывӑн оборона хӑватне тӗреклетес тӗлӗшпе ҫавтери пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать. Осоавиахимӑн лотерейӗ кашни ҫулах пулса иртет. Пирӗн ҫӗршыври ӗҫҫыннисем Осоавиахимӑн лотерейне пысӑк хастарлӑхпа кӗтсе илеҫҫӗ.

Осоавиахимӑн пирвайхи лотерейӗн билетне 1926 ҫулта пӗр миллион тенкӗлӗх кӑларнӑ пулнӑ. Кӑҫалхи ҫул лотерей билечӗсене 250 миллион тенкӗлӗх кӑларма йышӑннӑ.

Осоавиахимӑн лотерейӗсем кӑҫалччен пурӗ вунтӑватӑ хутчен пулса иртнӗ. Халиччен хи лотерейсен билечӗсене салатса мӗнпурӗ 912 миллион тенкӗ укҫа пухӑннӑ пулнӑ. Ҫак укҫапа Осоавиахим организацийӗсем вуншар аэроклубсем, тинӗс-ҫар, планер тата стрелковӑй клубсем тунӑ. Вӑл клубсенче Ворошиловла стрелоксем, снайперсем, парашютистсем, летчиксем, планеристсем пиншерӗн вӗрентсе хатӗрленӗ. Лотерей укҫипе тактикӑллӑ вӗренӳсем тата ытти массӑллӑ ӗҫсене те нумай ирттернӗ.

Осоавиахим лотерей билечӗсене халӑх хушшине сарни оборона хӑватне тӗреклетме пулӑшнине пирӗн ҫӗршыври ӗҫҫыннисем лайӑх пӗлсе тӑраҫҫӗ. Кунсӑр пуҫне лотерей билечӗсемпе автомашинӑсем, мотоциклетсем, велосипедсем т. ыт. выляса илме пулать. Лотерей билечӗсене сарнӑ хыҫҫӑн пухӑннӑ укҫаран выляв укҫи тӳлеме нумай уйӑраҫҫӗ.

Лотерей билечӗсем тӑрӑх тӗрлӗ япаласем выляса илнӗ ҫынсем пирӗн республикӑра сахал мар. Вӗсем кашни хулара, кашни районра тата кашни колхозрах пур. Шупашкарти стройтрестра ӗҫлекен Иванов, Пединститутра вӗренекен Петрова юлташсем 5-шер тенкӗлӗх билетсемпе 100-шер тенкӗ укҫа выляса илнӗ. Осоавиахимӑн 15-мӗш лотерейӗнче вылявсен хисепӗ унчченхи лотерейсенчен тата нумайрах пулать.

Выляв укҫи тӳленисӗр пуҫне Осоавиахимӑн лотерей билечӗсене сарнӑ укҫа пуҫламӗш организацисене те юлать. Вӗсем ҫав укҫапа ҫар ӗҫне вӗренме кирлӗ наглянӑй пособисем туянаҫҫӗ.

Осоавиахимӑн лотерей билечӗсене сарасси Шупашкар хулинче кашни ҫулах ӑнаҫлӑн пулса иртнӗ. 13-мӗш лотерей билечӗсене хулари ӗҫҫыннисем хушшинче икӗ уйӑхра 100 пин тенкӗлӗх сарнӑ пулнӑ. Иртнӗ ҫулта 14-мӗш лотерей билечӗсене сарас ӗҫе татах та лайӑхрах ирттернӗ. Ун чухне пӗр уйӑх хушшинче 131 пин тенкӗлӗх сарнӑ пулнӑ.

Лотерей билечӗсене сарас тӗлӗшпе иртнӗ ҫулта Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссариатӗнче, Росснабсбыт конторинче, Госбанкра, Радиокомитетра уйрӑмах лайӑх ӗҫленӗ. Ҫавӑн пекех ытти предприятисемпе учрежденисенче те начар мар ӗҫленине палӑртас пулать.

Осоавиахимӑн XV-мӗш лотерей билечӗсене майӑн 1-мӗшӗнчен пуҫласа салатма тытӑнмалла. Ку ӗҫе ирттерме хулара лотерей комитечӗ уйӑрнӑ.

Колхозсенче, заводсенче, фабрикӑсенче, учрежденисенче тата шкулсенче лотерей билечӗсене сарма хатӗрленме халех тытӑнмалла. Рабочисемпе служащисен пухӑвӗсене ирттермелле. Унта Осоавиахимӑн XV-мӗш лотерей билечӗсене сарасси ҫинчен сӳтсе-явмалла. Лотерей билечӗсене сарни пирӗн ҫӗршыва мӗнле усӑ кӳни ҫинчен ӗҫҫыннисене тӗплӗн каласа ӑнлантармалла.

Лотерей билечӗсене сарнӑ вӑхӑтра Осоавиахим пуҫламӗш организацийӗсен ӗҫне татах лайӑхлатса пымалла. Ҫавӑн пекех, РОКК, физкультура организацийӗсен ӗҫне те йӗркелесе пыни кирлӗ. Осоавиахим членӗсене ҫар ӗҫне вӗрентес ӗҫе анлӑн явӑҫтармалла.

Партипе комсомол тата Осоавиахим организацийӗсен лотерей билечӗсене сарас ӗҫе активлӑн хутшӑнмалла, ку ӗҫе ирттерес тӗлӗшпе пӗр пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлемелле, лотерей билечӗсене кӗске срокрах сарса ҫитерессишӗн кӗрешмелле.

Г. АЛЕКСЕЕВ.

Ленинпа Сталин бюрократизма хирӗҫ кӗрешесси ҫинчен

Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗнче тунӑ хӑйӗн докладӗнче Маленков юлташ: наркоматсен ертсе пырас ӗҫӗнчи канцелярла-бюрократла методсем промышленноҫпа транспорт ҫителӗксӗр ӗҫленин сӑлтавӗсенчен пӗри пулса тӑраҫҫӗ, тесе кӑтартса пачӗ.

Канцелярла-бюрократла методсем ҫакӑнпа палӑрса тӑраҫҫӗ: наркоматсем предприятисене пӗлсе мар, формально, хутсем ҫӳретни урлӑ, кашни уйрӑм предприятине ҫитсе пӑхмасӑр ертсе пыраҫҫӗ; кадрсене тата вырӑнсенчи ӗҫсене сахал тӗпчесе вӗренеҫҫӗ; ҫитменлӗхсене хӑвӑрт тӳрлетмеҫҫӗ; йышӑннӑ решенисене пурнӑҫа кӗртнине тивӗҫлипе тӗрӗслемеҫҫӗ.

* * *

Бюрократизм хӑрушлӑхӗ ҫинчен, бюрократизма хирӗҫ татӑклӑн та хаяррӑн кӗрешме кирли ҫинчен Ленинпа Сталин пирӗн партие пӗрре кӑна мар кӑтартса панӑ.

1918 ҫулта ҫуркунне социализм строительстви ӗҫне тытӑнмалли хӑйӗн гениллӗ планне малалла аталантарса, Ленин «Совет влаҫӗн черетри задачисем» ятлӑ кӗнекинче: «Совет влаҫне пӑсма пултаракан кирек мӗнле сӑлтава та пӗтермешкӗн» татӑклӑ мерӑсем йышӑнма хушнӑ, вӑл «бюрократизмӑн ҫумкурӑкне тата тепӗр хут, яланах тӑпӑлтарса кӑларма» ҫине тӑрсах хушнӑ; вӑл ҫапла ӑнлантарса панӑ: бюрократизма хирӗҫ ӑнаҫлӑн кӗрешмелли чӑн-чӑнах тата пысӑк шанчӑк—вӑл совет влаҫӗ халӑхпа ҫирӗп ҫыхӑнса тӑни пулать тата ҫав ҫыхӑну питех те меллӗ тата лайӑх пулмалла, тенӗ. Ҫавӑнпа та хӑюллӑ критикӑпа самокритикӑна сарса ямалли татӑклӑ мероприятисем кирлӗ.

Ленин 1918 ҫулта декабрьте ҫырнӑ тата вуласа паллашма Я. М. Свердловпа И. В. Сталин патне ярса панӑ «Набросок правил об управлении советскими учреждениями» ятлӑ документ питех те паха. Ҫав документ халӗ те пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать.

Ленин уйрӑм заданисене тата практикӑллӑ ӗҫсене пурнӑҫа кӗртнишӗн кашни работник паллӑ ответлӑх тытмалли йӗрке тума хушать. Кашни вырӑна тата кашни ӗҫе чи юрӑхлӑ ҫынсене суйласа лартмалла. Ҫав условисене тытса пырсан,—вӑл ӗнтӗ закон пулса тӑмалла,—чӑн-чӑн контроле пурнӑҫа кӗртме май пулать.

Волокитӑпа кӗрешес, юрӑхсӑр ӗҫсем тунине ӑнаҫлӑрах палӑртса пырас тата ӗҫлӗ вырӑнсенчи тӳрӗ мар ҫынсене тӑрӑ шыв ҫине кӑларас тӗлӗшпе Ленин тӗплӗ правилӑсем палӑртса хурать. Вӑл учрежденисенче ӗҫпе пыракансене йышӑнмалли кунсемпе сехетсем ҫинчен, пынӑ ҫынсен ячӗсене ҫырмалли кӗнекесем ҫинчен, ҫав ҫын мӗн ӗҫпе пыни тата унӑн ӗҫне малалла ӑҫта яни ҫинчен, хӑш сехетре йышӑнмалли ҫинчен, справка паракан бюросем организацилемелли ҫинчен калакан правилӑсем палӑртса хурать.

Формализмшӑн, волокитӑшӑн, бюрократизмшӑн айӑплӑ ҫынсене Ленин питех те ҫирӗп наказани пама хушнӑ.

Бюрократизмшӑн айӑплӑ ҫынсене пӗртте хӗрхенменнине ак ҫак пример кӑтартса парать: 1919 ҫулта январь уйӑхӗнче Ленин Курскри чекана телеграмма янӑ, ҫав телеграммӑра Курскра продовольстви хатӗрлекен центральнӑй организацин пӗр членне, вӑл Мускавран пынӑ выҫӑ рабочисене 120 ҫынна нимӗнле пулӑшу памасӑрах каялла янӑшӑн, арестлеме хушнӑ. Ленин ҫав телеграммӑра ҫапла ҫырнӑ: «Ӗҫ ҫине формальнӑ тата бюрократла пӑхнӑшӑн... айӑпласси хаяр, персе пӑрахас таранах хаяр пуласси ҫинчен хаҫатсенче тата листоксенче пичетлесе пӗлтермелле» (Ленин, том XXIX, стр. 378).

Тепӗр ҫырура, профессор Графтио питех те тӗлӗнмелле волокита ҫинчен панӑ жалоба пирки, Ленин юстици халӑх комиссарне ҫаксене тума хушать:

«1) ҫак ӗҫе суда памалла;

2) айӑплисене пичетре те тата ҫирӗп айӑпласа та намӑслантармалла;

3) волокитӑшӑн хытӑрах айӑплаччӑр тесе судьясене Ц. К. урлӑ хистемелле;

4) волокитӑпа ӑнаҫлӑн кӗрешмелли майсем палӑртса хатӗрлеме Мускаври халӑх судьисен, трибунал членӗсен т. ыт. канашлуне пухмалла;

5) обязательнӑ... Мускаври волокита ҫинчен Мускавра 4—6 ӗҫе судра пӑхса тухмалла, «паллӑрах» ӗҫсене суйласа илсе, кашни судран **политикӑллӑ** ӗҫ туса хумалла...» (Ленин, том XXIX, стр. 403).

1922 ҫулти ҫырӑвӗсенче, «хутсем ҫырса ларас ӗҫе» сӗтӗрсе кӳртекен «бюрократла шӑршлӑ лачакаран» асӑрхаттарса, Ленин бюрократизма тата волокитӑна хирӗҫ кӗрешме хушнӑ, ӗҫе мӗнле тунине тӗплӗн тӗрӗслеме, опыта тӗрӗслеме кирлине кӑтартса панӑ. Вӑл кашни руководителӗн хушнӑ ӗҫе тӗрӗслемешкӗн талӑкра обязательнӑй 1—2 сехет уйӑрмалла, тесе шутланӑ. «Ҫынсене тӗпчесе вӗренмелле, **ӗҫе пӗлекен** работниксене шырамалла,—тесе ҫырнӑ Ленин.—Тӗп ӗҫ халӗ ҫакӑнта; унсӑрӑн пӗтӗм приказсемпе постановленисем—вараланчӑк хут ҫеҫ» (Ленин, том XXVII, стр. 161).

Бюрократизмпа кӗрешес ҫӗрте ӗҫе мӗнле тунине тӗрӗслесси чи паха метод пулса тӑрать, Ленинпа Сталин ҫавӑнпа та ӗнтӗ йышӑннӑ решенисене пурнӑҫа кӗртнине чӑннипех большевикла тӗрӗслеме хушаҫҫӗ.

«Бюрократизмӑн хӑрушлӑхӗ,—тесе каланӑ Сталин юлташ ВКП(б) XVI съездӗнче,—чи малтан ҫакӑнта пулса тӑрать: вӑл пирӗн стройӑн ӑшӗнче палӑрмасӑр тӑракан ҫавтери нумай резервсене, вӗсемпе усӑ курма май памасӑр пусарса тӑрать, массӑсен творчествӑллӑ пуҫарулӑхне канцелярщинӑпа сыхса, пӗтерсе хума тӑрӑшать, партин ҫӗнӗрен пуҫласа янӑ кашни ӗҫне вак ӗҫ, нимӗн вырӑнне тӑман пули-пулми ӗҫ туса хурасси патне илсе пырать. Бюрократизмӑн хӑрушлӑхӗ, иккӗмӗшӗнчен, ҫакӑнта пулать: вӑл **ӗҫе мӗнле туса пынине тӗрӗслессине** юратмасть тата ертсе пыракан организацисен тӗп кӑтартӑвӗсене пурнӑҫран уйӑрӑлса кайнӑ пуш-пушӑ хут татӑкӗ туса хума хӑтланать. Хӑрушлӑх пирӗн учрежденисенче ларса юлнӑ кивӗ бюрократсем ҫеҫ мар, вӗсем те ун чухлех хӑрушӑ мар,—хӑрушлӑх—уйрӑмах ҫӗнӗ бюрократсем, совет бюрокрачӗсем пулса тӑраҫҫӗ, вӗсем хушшинче «коммунист-бюрократсем» кайри вырӑнтах тӑмаҫҫӗ. Эпӗ кунта ҫакӑн пек «коммунистсене» — рабочи класпа хресченсен миллионлӑ массисен творчествӑллӑ пуҫарулӑхӗпе пултарулӑхне канцеляринчен тухакан распоряженисемпе тата «декретсемпе», ҫавсен вӑйне вӗсем фетиша ӗненнӗ пекех ӗненеҫҫӗ, улӑштарма тӑрӑшакан «коммунистсене» асра тытса калатӑп» («Ленинизм ыйтӑвӗсем», 10-мӗш изд., стр. 401).

Бюрократизма ҫӗмӗрсе тӑкас, бюрократла «шухӑш-кӑмӑлсене» тата «йӑласене» пӗтерес задача лартса,—Сталин юлташ партин XVI съездӗнче ҫак кӗрешӳ тӑватӑ линипе: пӗрремӗшӗнчен, **самокритикӑна** сарса ярас линипе, иккӗмӗшӗнчен, **ӗҫе мӗнле тунине тӗрӗслессине** организацилес линипе; виҫҫӗмӗшӗнчен, **аппарата тасатас** линипе; тӑваттӑмӗшӗнчен, аппаратра ӗҫлеме аялтан, рабочи класс хушшинчен совет халӑхне чӗререн парӑннӑ ҫынсене **уйӑрса лартас** линипе пулса пымалла тесе уйрӑмӑнах кӑтартса панӑ.

«Ӗҫе мӗнле тунине тӗрӗслессине лайӑх организацилени вӑл,—тесе каланӑ Сталин юлташ партин XVII съездӗнче,—аппаратӑн ӗҫӗ мӗнле тӑнине кирек хӑш вӑхӑтра та курса тӑма пулӑшакан, бюрократсемпе канцеляристсене тӑрӑ шыв ҫине кӑларма пулӑшакан прожектор пулса тӑрать. Шанчӑклӑнах калама пулать, пирӗн ӗҫри ҫитменлӗхсемпе прорывсен вунӑ пайӗнчен тӑхӑр пайӗ ӗҫе мӗнле тунине тӗрӗслессине тӗрӗс организацилени пулманнинчен килет. Нимӗн иккӗленмелли те ҫук, ӗҫе мӗнле тунине кирлӗ таран тӗрӗслесе пынӑ пулсан, ҫак ҫитменлӗхсемпе прорывсем пуласси эпир малтанах курса, вӗсене сирсе пынӑ пулӑттӑмӑр». Ҫакӑн пек большевикла контроль ҫаксене вӗҫне ҫитиех пӗлме пултарать: ертсе пыракан организацисен решенийӗсене бюрократсемпе канцеляристсем сукно айне хумаҫҫӗ-и, ҫав распоряженисене пӑсмаҫҫӗ-и, аппарат усӑсӑрах ӗҫлесе лармасть-и.

Бюрократизмпа кӗрешес задачӑна Сталин юлташ кадрсен тата ӗҫҫынни массисен пӗтӗмӗшле культурлӑхне ҫӗклессипе ҫыхӑнтарать. Ӗҫҫынни массисене коммунистла воспитани пани, кадрсене марксистла-ленинла вӗрентсе пиҫӗхтерни, вӗсен культурине ҫӗклет тата бюрократизма пӗтерме пулӑшать.

Бюрократизм тата кӑмӑла тултарса лӑпланса ларни—вӗсем пӗр тӑван япаласем. Сталин юлташ пире яланах ҫапла вӗрентет: большевиксем тунӑ ҫитӗнӳсемпе лӑпланса ларма пултараймаҫҫӗ, мӑнкӑмӑлланни большевиксене килӗшмест, большевиксем хӑйсенчен, хӑйсен ӗҫӗнчен уйрӑмӑнах нумай ыйтмалла, большевик ҫитменлӗхсемпе килӗшмесӗр тӑнипе тата массӑсемпе ҫывӑх пулнипе палӑрса тӑмалла.

Сталин юлташ ҫапла вӗрентет: большевикшӑн тӑван ҫӗршыв интересӗсем пуринчен ҫӳлте тӑмалла, эпир пурте государство тарҫисем пулса тӑратпӑр, партипе правительство решенийӗсене пурнӑҫа кӗртес ӗҫре большевик дисциплинӑллӑ пулмалла.

Сталин юлташ пире: большевик яланах кивӗ тата хытса ларнӑ йӑласене хирӗҫ, кая юлнӑлӑха, волокитӑна, канцелярщинӑна хирӗҫ кӗрешекен пулмалла, вӑл техникӑра, хуҫалӑхра, ертсе пырас ӗҫре революционер пулмалла тата нимӗнрен те хӑрамасӑр малалла пымалла, тесе вӗрентет.

* * *

Яланах пулса пыракан, большевикла ӗҫлӗхлӗ контролӗн питех те пысӑк вӑйне ӑнланса илмен, канцелярла-бюрократла лачакара путса ларнӑ организацисемпе учрежденисем пирӗн халӗ те пур-ха.

Пӗтӗм Союзри XVIII партконференцинче хӑшпӗр наркоматсен ӗҫӗнчи бюрократла методсене питех те вӑйлӑн критиклерӗҫ. Маленков юлташ хӑйӗн докладӗнче наркоматсен — тинӗс флочӗн, электропромышленность, боеприпассен т. ыт. наркоматсен руководствинчи канцелярла-бюрократла методсем пуррине кӑтартса паракан чылай фактсем ҫинчен каларӗ.

Промышленноҫа, транспорта, государство аппаратне питех те пысӑк сиен кӳрекен бюрократла руководство методӗсене конференци татӑклӑнах сивлерӗ.

Канцелярщинӑпа бюрократизма татӑклӑн пӗтерсе пырсан ҫеҫ XVIII партконференцин решенийӗсене ӑнӑҫлӑн пурнӑҫлама пулать. Ҫак кӗрешӳ уйрӑмӑнах техникӑри консерваторсене хирӗҫ, техникӑллӑ пуҫарулӑха путаракан, хаклӑ изобретенисене пытарса усракан, ҫӗнӗ машинӑсене, ҫӗнӗ материалсене тата ҫӗнӗ изделисене ӗҫе кӗртес тӗлӗшпе ӗҫлемен ҫынсене хирӗҫ те пит вӑйлӑн пулса пымалла. Ҫавӑн пек консерватизм государство интересӗсене сӑтӑр кӳрет, мӗншӗн тесен вӑл предприятисене кая хӑварать, ҫӗршывӑн оборона хӑватне вӑйсӑрлатать.

Пӗтӗм Союзри XVIII партконференци парти умне, пӗтӗм ҫӗршыв умне питех те пысӑк, ответлӑ задачӑсем кӑларса тӑратрӗ. Ҫакӑ ӗнтӗ большевиксене—партире тӑракан тата партире тӑман большевиксене пурне те—Совет Союзӗн экономикӑллӑ тата оборона вӑй-хӑватне малалла аталантарас ӗҫре кансӗрлекен бюрократизмпа волокитӑн мӗнпур элеменчӗсене хирӗҫ тата хаяртарах кӗрешме хушать.

Б. ВОЛИН.

Тырпул тухăçне малалла ӳстерессишĕн пыракан кĕрешӳре хими мĕнле вырăн йышăнса тăрать

Академик Д. Н. Прянишниковпа калаçни

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ тĕштырă культурисен, хлопок-сырецăн, йĕтĕн сӳсĕн, сахăр кăшманĕн, çĕрулмин, выльăх апачĕ тумалли культурăсемпе ытти культурăсен пĕтĕм продукцине ӳстерес задача васкавлăн пурнăçа кĕртмелли задача пулса тăнине паллă турĕ. Конференци лартнă задачăсене ăнăçлăн татса парас тĕлĕшпе колхозсенче, совхозсенче тата МТС-сенче пысăк ĕç сарăлса пырать. Социализмлă производствăпа нимĕн уйрăлми çыхăнса тăракан совет науки тăпра çимĕçлĕхне малалла ӳстерме кирлĕ çулйĕрсене ывăнма пĕлмесĕр шырать. Хими тырпул тухăçлăхне хăпартма хăватлă хĕçпăшал парать. Хими промышленноçĕ—халăх хуçалăхĕн питĕ те çамрăк отраçли пулсан та, пирĕн çĕршывра ялхуçалăхне химизацилес ĕç пысăк çитĕнӳсем турĕ, малашлăх валли питех те анлă çулйĕрсем уçăлаççĕ. Пирĕн химиксемпе геологсем тĕпчесе сăнани çакна кăтартса пачĕ: СССР—калипе фосфор тĕлĕшĕнчен тĕнчере пĕрремĕш вырăн йышăнса тăракан çĕршыв: фосфатсен пĕтĕм тĕнчери запасĕсен 50 процента яхăн пайĕ, калин 80 процент ытларах пайĕ совет çĕрĕсем айĕнче сыхланса выртать. Чĕртаварăн çак питех те пысăк запасĕсен никĕсĕ çинче Совет Союзĕнчи хими промышленноçĕ вăйлăн ӳссе пырать. Суперфосфат туса кăларас тĕлĕшпе ССР Союзĕ тĕнчере иккĕмĕш вырăн йышăнчĕ те ĕнтĕ, туса кăларакан пĕтĕм удобренисен суммипе—тăваттăмĕш вырăн йышăнчĕ. Сталинла пятилеткăсем пуçланиччен çак ĕçре эпир Европăра чи кайри вырăнта пулнă. Иртнĕ çулта пирĕн промышленность социализмлă ялхуçалăхне панă тĕрлĕ удобренисен виçи патша Российĕ 1913 çулта усă курнă удобренисен виçинчен çичĕ хут пысăкрах пулнă, ун чухне ăна та пулин ютçĕршывсенчен кӳрсе килнĕ, патша Российĕн хăйĕн хими промышленноçĕ пулман (çапла ĕнтĕ 1940 çулта туксен производстви вăрçăчченхи производствăран 50 хут пысăкрах пулнă). Химиллĕ 20 тĕрлĕ удобренисем тата ялхуçалăх культурисене сиенлекен хурт-кăпшанкăсене хирĕç кĕрешме нумай йышши ядсем туса хатĕрлеме вĕренсе çитнĕ. Технически хаклă культурăсем валли туса кăларакан удобренисен хисепĕ çулран çулах ӳссе пырать. Пирĕн çĕрмамăк уйĕсем, Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенчипе танлаштарсан, икĕ хут нумайрах удобрени илсе тăраççĕ.

Минераллă удобренисемпе усă курма пуçланăранпа пĕр пилĕкçуллăх хушшинче (1934—1939 çулсенче) Узбекистанра çĕрмамăк тухăçлăхĕ икĕ хут ӳснĕ. Çак ĕçре шăпах ĕнтĕ химизаци татса паракан вырăн йышăнса тăнă. Çĕрмамăк уйĕсене яланхи нормăсемпе азотлă тата фосфорлă удобренисем кăларнă чухне çĕрмамăк тухăçлăхĕ (рядовой хуçалăхсенче) гектар пуçне 5-шер центнер хăпарать, стахановла агротехникăпа усă курса ĕçленĕ чух—10-шар центнер (удобренисем ытларах пама май пур пулсан, татах та ытларах ӳсет). Сахăр кăшманĕн уйĕсене фосфатпа çемçетни сахăр кăшманĕн тухăçлăхне гектар пуçне 25 центнер ӳстерме май парать, азотлă, фосфатлă тата калиллĕ удобренисемпе çемçетни—50 центнер ӳстерет. Тулли мар сведенисем тăрăх, минераллă удобренисемпе усă курнипе хушăннă çĕрмамăк, сахăр кăшманĕпе йĕтĕн тухăçлăхĕн хакĕ, ялхуçалăх чĕртаварĕсен заготовкин хакĕсемпе илсе шутласан, 1 миллиард та 300 миллион тенкĕ шутланать, сахăр кăшманне илес пулсан, сахăрăн хушăннă продукцийĕ кăна 2,5 миллиард тенкĕ тăрать (мĕнпур культурăсен уйĕсене çемçетнĕ çĕре кайнă удобренисен хакĕ 600 миллион тенке яхăн шутланать).

Кăçалхи çул тырпул тухăçлăхне татах та ытларах хăпартас тесе, государство панă минераллă удобренисене тĕрĕс сыхласа усрас пулать, вĕсене уя вăхăтра кăлармалла, вĕсемпе рационально усă курмалла. Çакăн пек мероприятисене—тăпрасене извеçлес, фосфорит çăнăхĕпе тата ешĕл удобренисемпе усă курас ĕçе хакламасăр тăрассине пĕтерес пулать. Клевер акăнакан çĕр лаптăкĕ ӳссе пыни тата клевер çурçĕр еннелле сарăлса пыни çак ĕçсене васкавлă йĕркепе анлăн пурнăçа кĕртме хушать. Çакăнпа пĕрлех тĕштырă культурисен тухăçлăхне хăпартас ĕçре вырăнти удобренисен ресурсĕсемпе пĕтĕмĕшпех тата тĕрĕс усă курни те калама çук пысăк вырăн йышăнса тăрать. Колхозсемпе совхозсем кашни центнер тислĕкшĕн, тислĕк шĕвекĕшĕн, фекалишĕн, кĕлшĕн, хулари каяшсемшĕн, торф компосчĕсемшĕн кĕрешме тивĕçлĕ. Кĕркунне акса хăварнă тырăсене çуркунне апат парас ĕçе халех хатĕрленес пулать.

Тырпул тухăçлăхне хăпартассишĕн пыракан кĕрешӳре ялхуçалăхне химизацилес ĕçе пропагандăлани пысăк вырăн йышăнса тăрать. Ялхуçалăхĕнче хими ролĕ хăвăрт ӳссе пырать. Çывăх çулсенчех çĕрмамăк уйĕсене вăйлăн çемçетме палăртнă, çакна пула вĕсен тухăçлăхĕ, хальхипе танлаштарсан, кĕске срокрах 50—60 процент хăпарать. Химиллĕ удобренисемпе усă курнипе сахăр кăшманĕн, йĕтĕнĕн тата ытти культурăсен тухăçлăхĕ те çавăн чухлех ӳсет. (ТАСС).

Кĕтӳ çӳремелли вырăнсемпе тĕрĕс усă курассишĕн

Государство выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси çинчен панă плана тултарас тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерес задачăсене пурнăçа ăнăçлă кĕртес пулсан, колхозри апат базине çинчен нихăçан та манма юрамасть. Çитес кунсенчех акă колхозсен йышлă выльăх-чĕрлĕхĕсем ирĕке—кĕтӳ çӳремелли вырăна тухма пуçлаççĕ. Выльăхсене ирĕкре, кĕтӳре çӳретессине пĕлсе организацилени выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерме пулăшать. Симĕс курăк çинче çӳрекен выльăхсем сĕт-çу, аш-какай ытларах параççĕ, çамрăк выльăхсен йывăрăшĕ ăнăçлă хутшăнса пырать.

Пирĕн республикăра кĕтӳ çӳремелли вырăнсем пур районсенче те çителĕклĕ мар. Чылай колхозсенче кĕтӳ çӳретмелли вырăнсемпе тĕрĕс усă курма пĕлмеççĕ.

Çĕрпӳ районĕнчи чылай колхозсенче кĕтӳ çӳретме ятарласа уйăрнă çĕр çителĕксĕр. «Новая жизнь» колхоз юлашки çулсенче выльăхсем çӳренĕ вырăна 100 гектара яхăн сухаласа пăрахнă. Кĕтӳ çӳремелли вырăнсем сахалланса пынине нумай колхозсем енĕпе илсе кăтартма пулать. «Пионер» колхозăн пĕтĕм çĕрĕ 1075 гектар, çак шутран кĕтӳ çӳремелли вырăн 80 гектар ытларах. Кунта обществăллă выльăх-чĕрлĕх ăнăçлă хунаса пырать. Лашасем 144 пуç, ĕнесем—104, сыснасем—46 пуç шутланаççĕ. Колхозниксен килĕнче усракан выльăхсем те сахал мар. Тутар-Кăнаш ялсоветĕнчи «Красный флот» колхозăн кĕтӳ çӳретме ятарласа уйăрнă вырăн 9 гектар, Ямаш ялсоветĕнчи «Новый путь» колхозăн 5 гектар, Чурачăк ялсоветĕнчи «Красная Чувашия» колхозăн 0,7 гектар шутланать. Çĕнъял ялсоветĕнчи Чапаев ячĕпе тăракан колхозăн кĕтӳ çӳретме уйăрнă çĕр вуçех те çук.

Колхозсенче усракан выльăх-чĕрлĕх шучĕ ӳссех пырать. Çакна май ĕнтĕ кĕтӳ çӳретмелли вырăнсемпе пĕлсе усă курас ыйту çивĕччĕн тухса тăрать.

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче чылай колхозсем кăтартса панă паха опыт кĕтӳ çӳретмелли вырăнсене лайăхлатса пыма май пуррине уççăн кăтартса парать. Нумай çул хушши ӳсекен курăксене (хăш курăк мĕнле вырăнта ӳсме пултарнине хисепе илмелле) акса ӳстерни усăллă. Кун пек туни курăксене часах хунама пулăшать. Кунпа пĕрлех тата кĕтӳ çӳретмелли вырăнпа участоксем çине пайласа усă курсан та питĕ аван пулать. Выльăхсене пĕр вăхăт (5 кун) пĕр участок çинче çеç çӳретеççĕ, ытти участоксем çине ямаççĕ. Кун пек йĕрке туни вăл курăксене лайăхрах хунаса пыма май парать. Выльăхсем те курăк çитменнипе аптрамаççĕ.

Кĕтӳ çӳретмелли вырăнсемпе çĕнĕлле йĕркепе усă курма вăхăт ĕнтĕ. Выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерес тĕлĕшпе тăракан задача çавăн пек тума хушать.

Çамрăк выльăхсем туянасси тата контрактацилесси—пысăк ĕç

Государствăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли планĕ тăрăх, Сĕнтĕрвăрри районĕнче фермăсем валли кăçал колхозниксенчен, единоличниксенчен тата рабочисемпе служащисенчен çамрăк выльăхсем çакăн чухлĕ илсе контрактацилемелле: майракаллă шултра выльăхсем—200 пуç, сурăхсем—400 пуç, сыснасем—260 пуç, хурт-хăмăрсем—45 çемье.

Районри чылай колхозсем фермăсене валли выльăхсем туянса çитерессишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ. «Красный волгарь» колхозра 15 пăру, «Красная звезда» колхозра 8 пăру, Ворошилов ячĕпе тăракан колхозра 11 пăру, пĕр сурăх, 7 сысна, «Волга» колхозра 8 пăру туяннă тата контрактаци тунă.

Çав вăхăтрах хăшпĕр колхозсенче фермăсем валли çамрăк выльăхсем туянас тата контрактацилес тĕлĕшпе начар ĕçлеççĕ. Вĕсенче колхозниксемпе единоличниксем хушшинче контрактаци пĕлтерĕшĕ çинчен тата çамрăк выльăхсене государство хакĕпе колхозсене сутасси çинчен ăнлантарса памаççĕ.

Уйрăм колхозсенче хăйсен çамрăк выльăхĕсене контрактациленĕ колхозниксене пулăшу памаççĕ, сăмахран, выльăх апачĕ парса пулăшмаççĕ. Алмандаево, Камайкасси, Шуршăл, Анаткасси ялсовечĕсенче ку вăхăтченех çамрăк выльăхсене пĕр пуç та туянман, контрактаци туман.

Хăшпĕр колхоз руководителĕсем контрактацин пĕлтерĕшне хăйсем те ăнланса илмен. Çавна пула ĕнтĕ вĕсем хăйсен çамрăк выльăхĕсене контрактацилессинчен пăрăнаççĕ, ун çинчен шарламаççĕ. «Красный маяк» колхоз председателĕ Краснов, «Моряк» колхоз председателĕ Тихонов юлташсем тата асăннă колхозсенчи фермăсен заведующийĕсем хăйсен выльăхĕсене контрактацилесрен пăрăнса тăнă.

Ялсовет исполкомĕсемпе колхоз правленисен фермăсем валли çамрăк выльăхсем туянас тата контрактацилес тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлемелле. Çак ĕçе апрель уйăхĕнче вĕçлесе çитермелле.

Н. ЛЬВОВ.

Сĕт-çу продуктине таса тытманшăн

Çĕмĕрлери сĕт-çу завочĕн директорĕ Арланов сĕт-çу продукчĕсене таса мар, тутăхнă савăт-сапасенче усранă.

Çакăншăн Госсанинспекци Арланова уголовнăй йĕркепе ответ тыттармалла тунă.

Именкассинчи (Красноармейски р.) гидроэлектростанцинче. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: ГЭС-ри старший механик **Г. Е. Новоселов** юлташ распределительнăй щит патĕнче.

Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

▲ ▲ ▲

Çĕрпӳ районĕнчи колхозсем ăмăртса ĕçлемеççĕ

— Эпир кăçал хамăр ялсоветри «Канаш» колхозпа ăмăртăва тухрăмăр, — тет Янсакасси ялсоветĕнчи «Путь Ленина» колхоз председателĕ Иванов юлташ. Чăн та, колхозниксен февралĕн 22-мĕшĕнче пулнă пухăвĕнче ăмăртăва тухма йышăннă пулнă. Паян куна çитсе те договор туман. Çакна пулах бригадасемпе звеносем тата уйрăм колхозниксем хушшинче те ăмăрту сарăлса пымасть. Колхоз çуракине тухма хатĕр мар. Вăрлăх пахалăхне тĕрĕслеттермен. Райçĕрĕç пайĕ 13 гектар çине клевер акма план панă. Вăрлăх çук. Колхозниксем каланă тăрăх, кунта çĕре нумай çимĕç памалла. Ку ĕнтĕ удобренисемпе пĕлсе тата туллин усă курма кирлине пĕлтерет. Çакăншăн тăрăшмаççĕ-ха. Минераллă удобренисем пĕр центнер та кӳрсе килмен. 85 гектар çине çуртри акмалла. Тислĕк 270 лав çеç турттарса кăларнă.

«Путь Ленина» колхоз пĕр-пĕр колхозпа чăннипе ăмăртса ĕçленĕ, договорта кăтартнă обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа пынă пулсан, паллах, кун пек результатсем пулмĕччĕç. Договор туса çирĕплетмен. Кашни колхоз хăйне май ĕçлет.

Кунта пĕр колхоз ĕçне кĕскен илсе кăтартрăмăр. Районра 113 колхоз. Райçĕрĕç пайĕнчи сведенисем тăрăх, кăçал пурĕ те 10 колхоз хушшинче çеç ăмăрту договорĕсем тунă.

Февралĕн 8-мĕшĕнче ялхуçалăхĕнче малта пыракансен районри канашлăвĕ пулчĕ. Канашлу участникĕсем ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерме татăклă обязательствăсем илсе Вăрмар районĕнпе ăмăртăва тухма йышăннăччĕ. Унтанпа икĕ уйăх иртрĕ. Районпа район хушшинчи ăмăрту договорне алă пусса çирĕплетнĕ-и? Çĕрпӳ районĕн представителĕсем договора алă пусса Вăрмар районне ярса панă. Вăрмар районĕн представителĕсем вăл договор çине алă пусни паян кун та паллă мар-ха.

Колхозсем умĕнче кăçал пысăк задачăсем тăраççĕ. ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Центральнăй Комитечĕ «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстернĕшĕн Чăваш АСС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен» йышăннă постановлени тăрăх ĕçлесе, социализмлă çĕрĕçĕнче çĕнĕ çĕнтерӳсем тумалла. Умра тăракан ĕçсене пурнăçа кĕртессишĕн социализмлă ăмăртăва тивĕçлипе сарса пымалла.

Т. МАЙОРОВ.

Çĕмĕрле пристанĕ навигаци пуçланас умĕн

Çитес кунсенче Сăрă шывĕ çинче навигаци пуçланать. Çурхи шывпа туллин усă курса юлас тесен, навигацине лайăх хатĕрленни кирлĕ. Навигаци пуçланиччен пĕтĕм грузсене тивĕçлĕ вырăнсене çитермелле пулнă. Çакăнпа пĕрлех ĕç вăйĕ те çителĕклĕ пулмалла.

Çак енĕпе ĕçсем Çĕмĕрле пристанĕнче мĕнле тăраççĕ-ха? Çакна каламалла: пристань кăçалхи навигацине иртнĕ çултинчен лайăхрах хатĕрленнĕ. Паянхи куна пристань патĕнче вутă 6000 кубометр, пичке-катка комплекчĕсем 60 тонна т. ыт. япаласем темиçе вуншар тонна выртаççĕ. Пристань хуçалăхĕ те хатĕр. Анчах тунă ĕçсене çителĕклĕ теме çук, туса çитермен ĕçсем халĕ те сахал мар-ха.

Сулăсене пĕтĕмпех çак икĕ уйăх хушшинче юхтарса пĕтермелле.

Паллах, ĕç пĕчĕк мар. Ăна ăнăçлăн пурнăçласси пĕтĕмпех малтан хатĕрленнинчен килет. Анчах ямалли грузсем паянхи куна сахал, вĕсем клиентсем патĕнчех выртаççĕ-ха. Пристань начальникĕ Емешов юлташ каланă тăрăх, чылай клиентсем шыв кайнă вăхăтра кăна грузсене шыв хĕрне турттарса пыма шутлаççĕ. Сăмахран, древкомбинатăн сĕтел-пукансем 700 тонна ямалла. Паянхи куна вĕсем комбинат склачĕсенчех, Сăрă хĕрне турттарасси çинчен шарламаççĕ те.

Иртнĕ çулта ĕç вăйĕ çителĕксĕр пулнă пирки чылай грузсене шывпа юхтарайман. Çавна май пичке-каткасем, клепкăсемпе вутăсем, пĕтĕмпе 6 пин тонна, шыв хĕрнех юлнă. Пристань иртнĕ çулти плана пĕтĕмпе те 60 процент çеç тултарнă. Кăçал çавăн пек ан пултăр тесен, кирлĕ чухлĕ ĕç вăйĕ пулмалла. Вăтамран илсен апрель — май уйăхĕсенче кашни кунах 100 çынтан кая мар ĕçлемелле.

— Сирĕн миçе çын пур?—тесе ыйтрăмăр эпир пристань начальникĕнчен.

— Пристанĕн пĕр çын та çук. Кăçал клиентсен хăйсен ĕç вăйĕ тăратмалла. Анчах мĕн чухлĕ ĕç вăйĕ пуласси çинчен пире пĕлтермеççĕ-ха,—терĕ вăл.

Предприятисемпе учрежденисен тата организацисен руководителĕсем грузсене тиеме е турттарма çынсем хатĕрлесси çинчен сахал интересленеççĕ.

Пристань хĕрринче ларек, общежитисем, хĕрлĕ кĕтес, столовăй пулмалла. Паянхи куна нихăшне те хатĕрлемен. Ларек пур, анчах унта нимĕн те çук. Юлашки вăхăтра хуларан çăкăр та илсе пыма пăрахнă. Суту-илӳ организацийĕсем пристань çинчен пачах манса кайнă. Сăмах майăн çакна та калас пулать: суту-илӳ тăвас ĕçе кунта иртнĕ çура та япăх организациленĕ пулнă.

Навигаци пуçланасси нумаях юлмарĕ. Кун çинчен Çĕмĕрлере пĕлеççĕ, хăшĕсем ăна кĕтсех тăраççĕ. Анчах ответлă тапхăра кирлĕ пек хатĕрленмесĕр кĕтсе илекенсем те пур-ха. Навигаци пуçланиччен райисполком та хозяйственниксемпе канашлу ирттерме тахçанах хатĕрленет. Халĕ те ăна вăл ыранран ырана хăварса пырать.

Çĕмĕрле. **(Хамăр корр.).**

Çунтармалли япаласене тирпейлĕ тыткаламалла

Çунтармалли (краççин, бензин, нефть) тата сĕрмелли япаласене (автол, нигрол, лигроин) тирпейлĕ тыткаласси, вĕсене перекетлесси — МТС работникĕсен умĕнче тăракан кулленхи пысăк ĕç пулса тăрать.

Красноармейски МТС-че горючисене тирпейсĕр, хуçасăрла тыткалани те пулнă. Иртнĕ çулти çуракинче «СТЗ» тракторпа пĕр гектар сухалама 16,6 килограмм вырăнне 17,3 килограмм расходланă. Кашни гектар пуçне 0,7 килограмм ытлашши расходланă. «СТЗ-НАТИ» тракторпа 15,9 килограмм вырăнне 16,4 килограмм расходланă. Сĕртме сухи тунă чухне татах та нумайтарах расходланă. «СТЗ-НАТИ» тракторпа 18,0 килограмм вырăнне 20,0 килограмм расходланă. «СТЗ» тракторпа кĕрхи сĕртме сухи тунă чухне 18,5 килограмм вырăнне 21,2 килограмм расходланă. Комбайнпа вырнă чухне краççин пурĕ 72,1 центнер ытлашши çунтарнă. Комбайнпа авăн çапнă чухне 24,6 центнер бензин ытлашши расходланă. Çавсене укçа çине куçарсан вăл 27.258 тенкĕ пулать.

Трактористсемпе комбайнерсем горючисене лайăх, тирпейлĕ тыткаланă пулсан, ку ĕçе МТС руководителĕсем çирĕппĕн тĕрĕслесе пынă пулсан, МТС сиен курман пулĕччĕ.

Тракторист Василий Гордеев мĕнпурĕ 122 сехет сухаласа 739 килограмм краççин ытлашши çунтарнă. Илья Иванов 36 гектар сухаласа 208 килограмм краççин ытлашши расходланă. 1940 çулта çунтармалли япаласене çакăн пек ытлашши расходланă трактористсем çĕр çын ытла пулнă.

МТС руководителĕсен, парторганизацисен тата кашни трактористпа комбайнерăн задачи—кăçалхи çуракинчен пуçласа ялхуçалăх ĕçĕсем вăхăтĕнче çунтармалли тата сĕрмелли япаласене перекетлессишĕн большевикла кĕрешесси пулать. Краççинпа бензина перекетлесси трактористсемпе комбайнерсен чыслă та мухтавлă ĕçĕ пулмалла.

Л. КОНСТАНТИНОВ.

Активистсемпе ĕçлемен

ССР Союзĕнчи СВБ Центральнăй Совечĕ кăтартса панă тăрăх, кашни райсовет çумĕнчех комиссисем тумалла, комиссисенче ĕçлеме активистсене явăçтармалла. Çак комиссисене иртнĕ çулти сентябрь уйăхĕнчех туса ĕçе тытăнтармалла пулнă.

СВБ Çĕмĕрле райсовечĕ çумĕнче те çавăн пек комиссисем тунă. Анчах вĕсем хут çинче кăна шутланса тăраççĕ.

Кунти райсовет председателĕ Дедушкин юлташ:—Эпир комиссисем тунă, тесе калаçать. Ĕненекенсем хушшинче ĕçлекен комисси председательне Вольнов юлташа суйланă мĕн. Анчах ун çинчен Вольнов юлташ хăй те пĕлмен.

Çавăн пекех тĕне хирĕçле пропагандăна радио тата пичет урлă туса пыракан комиссине виçĕ çынтан уйăрнă. Çак комиссин председателĕ пулма Дерябин юлташа суйланă. Районри редакцинче ĕçлекенсем кун пек комисси пурри-çукки çинчен пĕлмен те. Мĕн тунă-ха апла пулсан комисси?

СВБ ĕçне актива хутшăнтарманни — пысăк çитменлĕх. Ку çитменлĕхе пĕтермелле. СВБ райсовечĕсем çумĕнчи комиссисен ĕçĕсене чĕртсе ямалла.

М. СИМАКОВ.

Политпросвет работникĕсен канашлăвĕ

ИШЛЕЙ. Районри вулав çурчĕсемпе колхоз клубĕсен заведующийĕсен тата промысла артелĕсенчи культработникĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура политпросвет работникĕсен çураки вăхăтĕнче тумалли ĕçĕсем çинчен тата Осоавиахимăн 15-мĕш лотерей билечĕсене сарасси çинчен сӳтсе-яврĕç.

А. ТИМОФЕЕВ.

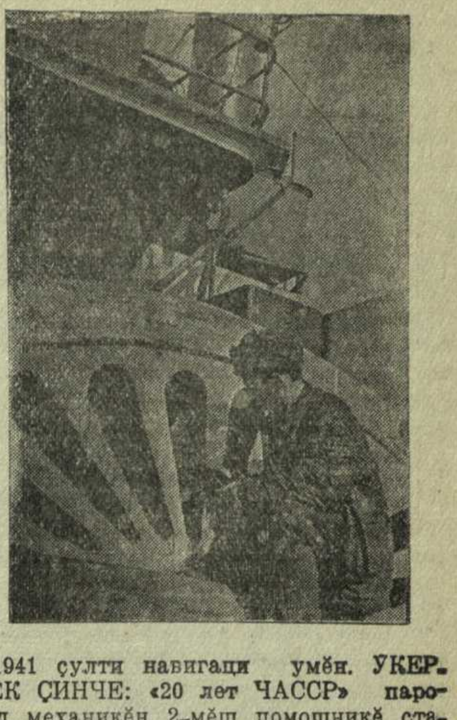

1941 çулти навигаци умĕн. **УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ:** «20 лет ЧАССР» пароход механикĕн 2-мĕш помощникĕ стахановец **А. Ведин** юлташ ремонт тăвать. (Шупашкар пристанĕ).

А. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

▲ ▲ ▲

Учительсен заочнăй вĕренĕвне ертсе пырас пулать

Аттестаци комиссийĕсем хушса хăварнипе чылай учительсен, вĕренӳ çителĕксĕр пулнисен, 1939, 1940 тата 1941 çулсенче педучилищĕрен е институтран заочно вĕренсе тухмалла пулнă. Элĕк районĕнче виçĕ çул хушшинче I—IV классенче ĕçлекен учительсенчен 7 çын, V—X классенче ĕçлекенсенчен 4 çын кăна вĕренсе тухса, учитель званине илнĕ. Ку вăл—пит те сахал.

Учительсем çакăн пек сахал вĕренни районри çутĕç пайĕнчи работниксем ку ĕç çине çителĕклĕ пăхманнинчен те килет. Тата, тепĕр енчен, чылай учительсем хăйсем те аттестаци комиссисем хушса хăварнă ĕçĕн ответлăхне туйман, хăйсен квалификацине, пĕлӳне ӳстерессишĕн çителĕклĕ тăрăшман.

Хальхи вăхăтра ĕçлекен учительсенчен çитес çулсенче педучилищĕрен 58 çын, учительски институтран 70 çын тата педагогика институтĕнчен 27 çын заочно вĕренсе тухмалла. 155 учителĕн заочно вĕренмелле пулсан, 112 учитель халĕ те вĕренме тытăнман-ха. Вĕсен халех вĕренме тытăнмалла.

Вĕренме условисем çителĕклĕ. Заочно вĕренмелли учительсем пурте пекех çамрăксем. Вĕсем чылайĕшĕ вăтам шкултан, аслă классенче ĕçлекенсем чылайĕшĕ педучилищĕсенчен вĕренсе тухнă, шкулта ĕçлесе практика илнĕ. Çак юлташсем тăрăшса вĕренсен икviç çул хушшинче педучилище е институт программипе вĕренсе тухма пултараççĕ. Вĕренме—тимлĕх тата учитель ĕçне юратни кăна кирлĕ. Чылай учительсене заочно вĕренсе тухма вăхăта хушса панă. Анчах малашне çителĕклĕ пĕлӳ илнисем, тивĕçлĕ шкултан вĕренсе тухнисем кăна учитель ĕçĕнче юлĕç. Çакна асра тытса, заочно вĕренме тивĕçлĕ учительсен пурин те тăрăшса вĕренмелле.

Çав вăхăтрах районри çутĕç пайĕ учительсен заочно вĕренĕвне организацилени тата ертсе пыни кирлĕ.

АРС. ЗОЛОТОВ.

Выльăхсене искусственнăй майпа пĕтĕлентермелли пункт

ЕТĔРНЕ. Ирçери «Сура» колхозра выльăхсене искусственнăй майпа пĕтĕлентермелли пункт иртнĕ çулта лайăх ĕçленĕ. Çакна шута илсе, ку колхозра кăçал та выльăхсене искусственнăй майпа пĕтĕлентермелли пункт уçнă. Пункт заведующийĕ пулса ĕçлеме В. Михайлов юлташа уйăрнă. Вăл нумаях пулмасть курсран вĕренсе тухрĕ.

Пунктра ĕçлеме кирлĕ хатĕрсене çителĕклех туяннă.

Н. Ц.

Иккĕмĕш сменăра

Иккĕмĕш смена ĕçе тытăниччен вăхăт 5 минута кăна юлчĕ. Ку вăхăтра ĕнтĕ кашни рабочин хăйĕн вырăнĕнче пулмалла.

Столярно-мебельнăй цехри станоксем патĕнче пĕр çын та курăнмасть-ха. Цехра ăçта килчĕ унта тĕрлĕ детальсем сапаланса выртаççĕ. Циркульнăй пăчăкаллă станокпа «фуганка» хушшинче паян-ыран кирлĕ мар детальсен купи выртать, пĕр енчен пăхсан станоксем пачах курăнмаççĕ.

Шăп 17 сехет та 20 минутăра энерги пачĕç. Цехра ĕç пуçланмарĕ-ха. Станочниксем материалсем йăтаççĕ. Мастер Яковлев юлташ та вĕсемпе пĕрлех. Сехет стрелки 40 минута çине куçать. Мастер хыпаланса машина отделенине кĕрет, станоксене ĕçе яма хушать. Çакăн хыççăнах циркульнăй пăчăкаллă станок, «фуганка» ĕçлеме пуçлаççĕ, тепĕр 5 минутăран торцовальнăй станока ĕçе яраççĕ. Фрезеровщик Жирманов юлташ халь çеç хăйĕн станокне ĕçлеттерме пуçларĕ.

Сверлильнăй станок патĕнче Жесткова юлташ тăрать. Вăл станокăн сверлине улăштарса лартасшăн, анчах ĕç каймасть. Ун патне мастер пырать, унтан дежурнăй слесаре — Клибышов юлташа чĕнеççĕ. Вăл сверлона хăйрама пуçларĕ. Вăхăт нумай иртме пултарать. Мĕн тăвас? Жесткова юлташа «шипорез» станок çине куçараççĕ. Кунта вăл 18 сехет те 25 минутăра кăна ĕçлеме тытăнать. Урăхла каласан, Жесткова юлташ смена пуçланнă хыççăн ĕçе 1 сехет те 5 минута иртсен çеç тытăнчĕ.

— Пăчăкă улăштармалла! — илтĕнчĕ сасă. Ку—Ефимова юлташ. Мотора чараççĕ. Çак вăхăтра тата 2 станок чарăнаççĕ. Вĕсем 5—6 минутăран кăна ĕçлеме пуçлаççĕ. Мĕншĕн тесен, станоксем пĕр мотор вăйĕпе ĕçлеççĕ.

Çичĕ сехет те 50 минутăра торцовальнăй станок чарăнать. Станочница Киселева юлташ материал ыйтать. Çук, ăçтан тупмалла ăна? Мастер та ним тума аптрать. Станокран инçех те мар урăх виçеллĕ детальсем выртаççĕ. Мастер хушнă тăрăх, Киселева çав детальсемпе ĕçлеме тытăнать.

Çак вăхăтра фрезернăй станок чарăнать. Станочник Жирманов никамран ыйтмасăр тепĕр отделени еннелле каять.

— Мĕншĕн станока чарчĕ? — ыйтрăмăр эпир.

— Чĕлĕм туртма кайрĕ пулас,—тесе ответлерĕ мастер.

Вăхăт 12 минута иртрĕ. Жирманов чĕлĕм туртса таврăнчĕ. Çак хушăра вăл ĕçленĕ пулсан 48 штука деталь туса кăларĕччĕ. Ку çеç мар, Жирманов курилкăран килнĕ хыççăн, сӳрĕккĕрех ĕçлеме пуçларĕ. Пасăр вăл минутăра 4 штука деталь тăватчĕ, халĕ 2—3 штука çеç. Вăл мĕнле ĕçленине мастер та, цех начальникĕ те кураççĕ. Анчах нихăшĕ те асăрхаттармаççĕ.

— Вăл вĕт çĕнĕ çын, станок çинче ĕçлеме те лайăххăн вĕренсе çитмен,—терĕ ун çинчен дежурнăй слесарь.

Сакăр сехет çитес умĕн чылай станоксем таврашĕнче выртакан материалсем сахалланчĕç, подсобнăй рабочисем йăтса çитерейменççĕ, вĕсем сахаллăн. Çавăнпа станоксем чарăнасса уççăнах пĕлетĕн. 20 сехет те 10 минутăра торцовальнăй станок чарăнчĕ. Ун çинче ĕçлекен Киселева юлташ тепĕр станок —«рейсмус» станок çине куçрĕ. Анчах станок хатĕр мар, ăна çу сĕрмелле, пăхса тухмалла. Кăна тума каллех мотора чараççĕ. 16 минута иртнĕ хыççăн çеç мотор ĕçе каять. Жесткова юлташ питех те çаврăнăçусăр ĕçлет, 21 сехет те 14 минутăра вăл пачах ĕçлеме чарăнчĕ. Тепĕр 6 минутăран каçхи апата каймалли перерыв пуçланчĕ.

* * *

Перерыв хыççăн та ĕç вăхăтра пуçланмарĕ. Жесткова юлташ ĕçе 22 сехет те 26 минутăра çеç тытăнчĕ.

Малтан вăл, перерыв пуличчен, «Шипорез» çинче ĕçлетчĕ, кайран ăна сверлильнăй станок çине куçараççĕ. Кунта та тухăçлăн ĕçлени курăнмасть, 26 минута хушшинче пĕтĕмпе те 15 деталь шăтарчĕ (минутăра 2—3 штука тума пулать). Кун хыççăн каллех сверло улăштараççĕ, простой 14 минута пулать.

23 сехетре циркульнăй пăчăкаллă станок чарăнать.

— Материал çук, материал кирлĕ,—тет станочница Ефимова юлташ. Ун патне васкавлăн мастер пырать. Таврара кирлĕ материалсем курăнмаççĕ. Мастер, станочница тата тепĕр подсобнăй работница завод территорине тухаççĕ. Кăшт вăхăт иртсен вĕсем материалсем йăтса кĕреççĕ. Каллех пăчăкăна улăштармалла, уншăн мотора чармалла. 23 сехет те 16 минутăра кăна Ефимова юлташ ĕçлеме тытăнать.

Вăхăт çурçĕр çитет, смена пĕтесси икĕ сехет çеç юлчĕ. Хĕрӳллĕ ĕç пымалла. Анчах пачах урăхла: станоксем пасăрхи пекех пĕрин хыççăн тепри чарăнаççĕ, материалсем çителĕксĕр. Мастера нимĕнле канăç та çук, вăлах тултан цеха материалсем йăтать, станок патĕнчи детальсене тепĕр çĕре куçарать, станоксен пайĕсене лартать, мĕнчухлĕ деталь тунине шута илет т. ыт. те. Икĕ сехет çитсен тин вăл пушанать, рабочисем ĕçлесе пĕтереççĕ, тепĕртак тăрсан вăл та цеха питĕрсе каять.

* * *

Çакăн пек иртет иккĕмĕш сменăри ĕç «Труженик» заводри столярно-мебельнăй цехра. Кунта эпир апрелĕн 11-мĕшĕнчи каçхи ĕç çинчен кăна кăтартрăмăр, ытти çитменлĕхсем çинчен асăнмарăмăр. Сăмах майĕн вĕсене те палăртмаллах.

Ку цехра пĕтĕмпе 13 станок. Анчах ĕçлекеннисем 8 кăна, каçхи сменăра вĕсем те пурте ĕçлеймеççĕ, апрелĕн 11-мĕшĕнче 5 станок çеç ĕçлерĕ. 5 станок пачах ахаль лараççĕ: 3 токарнăй станок çӳпçапсем айне пулнă. «Вĕсем çинче ĕçлемелли çук», теççĕ цех руководителĕсем. Пĕр вăхăтра пĕчĕк «рейсмус» станок çинче портрет рамкисем, парник рамисем тунă, халĕ вара вĕсене тума чарăннă. Урăх детальсем тума май çук-ши вара унпа?

Цехра çирĕп учет, дисциплина çук. Рабочисем хăйсем мĕнле ĕçленни çинчен пĕлмеççĕ, вĕсемшĕн норма паллă мар. Çавăнпа кам мĕнле ĕçлес тет, çавăн пек ĕçлет. Çитменне тата вĕсен ĕçне кирлĕ пек учета илмеççĕ.

Хăшпĕр станочниксем техникăна вĕренсе çитмен. Акă Жирманов юлташ шофер курсĕнчен вĕренсе тухнă та, ăна цеха янă. Малтан вăл «фуганка» çинче, 4 кун каялла фрезернăй станок çинче ĕçлеме пуçланă. Вăл станок пайĕсене пачах пĕлмест. Мастер Яковлев юлташ та техникăна пĕлмест, ку цеха ăна апрелĕн 7-мĕшĕнче кăна янă. Çавăнпа вăл хăйне мастера лартнăран тĕлĕнмеллипех тĕлĕнет.

— Эпĕ электрик, ку ĕçе пачах пĕлместĕп. Станока ĕçе ярас пулсан, хам пĕлнĕ пек çеç хăтланатăп,—терĕ вăл.

Çаксем ĕнтĕ ĕçре пысăк чăрмав кӳреççĕ. Ахальтен мар столярно-мебельнăй цех заводра чи кая юлса пыраканни шутланать. Хăйне панă плана вăл уйăхран уйăха, кварталтан кварталла тултараймасть. Кăçалхи пĕрремĕш кварталта унăн 162.070 тенкĕлĕх продукци туса кăлармалла пулнă пулсан, вăл 91.710 тенкĕлĕх туса, плана 56,6 процент çеç тултарнă.

Ку ĕнтĕ завод руководителĕсемшĕн паллă. Анчах вĕсем цеха прорывран кăларас енĕпе татăклă ĕçсем туни çук.

Хар. ЛИСИН.

Укерчĕк çинче: Англи территорийĕнчи хăватлă прожекторлă установка.
«Лондон ньюс»-ран илнĕ репродукци.

Мацуока Токиона пырса çитнĕ

ТОКИО, апрелĕн 22-мĕш. (ТАСС). Ĕнер вырăнти вăхăтпа 17 сехет те 50 минутăра Япони ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Мацуока Токиона пырса çитнĕ. Аэродромра Мацуокăна Япони премьер-министрĕ Коноэ, ССР Союзĕн Японири полпречĕ Сметанин юлташ, Германи посолĕ Отт, Итали посолĕ Инделли, дипломатиллĕ корпусăн ытти чылай представителĕсем, посольствăсен сотрудникĕсем, ютçĕршывсен корреспонденчĕсемпе Япони корреспонденчĕсем т. ыттисем кĕтсе илнĕ. Мацуока аэродромран Коноэн официальнăй резиденцине тухса кайнă.

ТОКИО, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Домей Цусин агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер 19 сехет те 20 минутăра Мацуокăна император йышăннă. Мацуока императора Европăри лару-тăру çинчен тĕплĕн каласа панă. Калаçу икĕ сехете пынă.

Рузвельт пресс-конференцире тунă заявлени

ВАШИНГТОН, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Хаçатсен представителĕсем Европăри лару-тăру пирки панă ыйтусем çине ответлесе, Рузвельт корреспондентсене çапла асăрхаттарнă: Балканра тата Вăтаçĕр тинĕсĕнче нумаях пулмасть пулса иртнĕ событисенчен васкавлă выводсем тума кирлĕ мар. Вăрçăна, тенĕ Рузвельт, тинĕс çинчи пĕр çапăçупах выляса илме çук. Çавăн пекех Грецире е Вăтаçĕр тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнче англичансем каялла чакса пыни те вăрçăна выляса янине пĕлтермест. Англия хăйне хăй малашне те хӳтлессе шанатпăр, тенĕ Рузвельт, США Англине вăрçă материалĕсем тăратассине чакармасть. Оборонăн тĕп линине — Англипе Британи империне аларан вĕçертмесен кăна, тенĕ Рузвельт, вăрçăна выляса илме пулать. Суту-илӳ суднисене Америка çар карапĕсемпе хӳтлесе çӳреме май пурри çинчен панă ыйту çине Рузвельт ответ паман.

Гитлер Чианона йышăнни

БЕРЛИН, апрелĕн 22-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ Венăран панă пĕлтерӳре çапла каланă: апрелĕн 20-мĕшĕнче Гитлер Итали ютçĕршыв ĕçĕсен министрне Чианона йышăннă, Гитлерпа пĕрле унта Риббентроп пулнă. Венăра Германи ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕпе калаçусем иртнĕ хыççăн, паян кăнтăрла иртсен Чиано Италие тухса кайнă.

Лондона ишĕлтерни

ЛОНДОН, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Афи агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Лондон çине юлашки вăхăтра пыра-пыра тапăннă хыççăн нумай урамсенче движени чарăнса ларнă. Пур çĕрте те бригадăсем урамсене çĕмĕрĕксенчен тасатас тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Çак ĕç валли иртнĕ кĕркуннех 20 пин рабочи хатĕрленĕ. Стенасен ванчăкĕсене, кирпĕчсене, йывăç татăкĕсене тата çĕмĕрĕк сĕтел-пукансене грузовиксем çине тиесе Гайд-Парка турттарса каяççĕ. Унта темĕн пысăкăш сăрт ӳссе ларнă, вăл темиçе çĕр тăваткăл метр чухлĕ çĕр лаптăкĕ йышăнса тăрать, уйрăм вырăнсенче 15 метр çӳлĕшне çитет.

Англи войскисен Ливири наступленийĕ

НЬЮ-ЙОРК, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин Каирти корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Ливири фронтра Англи войскисем наступлени тума пуçланă.

ССР Союзĕн Финляндири полпречĕ верительнăй грамотăсене панă

ХЕЛЬСИНКИ, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Финляндири телеграф агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Финлянди президенчĕ паян ССР Союзĕн Финляндири полпредне Орлова йышăннă. Орлов хăйĕн верительнăй грамотисене панă.

КĔСКЕН

▲ Германии вăрçăра тыткăна лекнĕ, нумаях пулмасть Канадăри концентрациллĕ лагерьтен тухса тарнă 28 çыннинчен иккĕ çыннине вĕлернĕ, 20 çыннине тытнă.

▲ Апрелĕн 14-мĕшĕнче Гибралтар патĕнче Франци çар карапĕсем Францин «Фор де Франк» ятлă грузовой пароходне англичансенчен туртса илнĕ. Çакăнтан маларах çав пароходa англичансем хăйсем туртса илнĕ пулнă.

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Грецири фронтра Англипе Греци войскисем халĕ те каялла чакса пыраççĕ. Стефани агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Итали командованийĕн сводкинче: Грецин Эпир тата Македони çарĕсем пăраннă, тесе каланă. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, çапăçусем пуринчен ытларах Фермопильски ущельи (Ламирен кăнтăр енче) йĕритавра пыраççĕ. Греци командованийĕн сводкинче паллă тунă тăрăх, Греци войскисем тылри çĕнĕ позицисем çине лайăххăнах куçнă, противник кансĕрлеме пултарайман. Греци авиацийĕпе артиллерийĕ Германи авиацине пысăк çухатусемех кунĕ.

Трансоцеан агентствин Грецире Германи çарĕпе пĕрле çӳрекен спецкоре Германи çарĕ Ларисса патнелле куçса пынă чухне Германи войскисемпе Çĕнĕ Зеланди чаçĕсем хушшинче вăйлă çапăçусем пулса иртни çинчен пĕлтерет. Новозеландецсен войскисем, тесе çырать корреспондент, лайăх укреплени туса çирĕплетнĕ тата пит чаплăн маскировка туса хунă горнăй позицисене йышăннă, çав позицисене сăрттуллă вырăнсенче тупса палăртма питех те кансĕр пулнă. Новозеландецсен войскисем, тесе çырать малалла корреспондент, хăйсен оборонине пысăк ăсталăхпа тунă тата противника калама çук вăйлăн хирĕç тăрса çапăçнă. Новозеландецсен аманнă салтакĕсем те танксене хирĕç кĕрешмелли орудисенчен персе тăнă. Пит хаяррăн çапăçнă хыççăн кăна çак горнăй прохода йышăннă, противникăн прĕксĕрех каялла чакмалла пулнă.

Вăтам тата Кăнтăр Грецире авиаци активлăн кĕрешнине паллă тăваççĕ. Греци государство хăрушсăрлăхĕн министерстви пĕлтернĕ тăрăх, Германи самолечĕсем Пирея, Элевсина, Мегары тата Аттики районĕсем çине темиçе хутчен те пырса бомбăсем пăрахнă. Германири информаци бюровĕн пĕлтерĕвĕнче: Германи авиацийĕ Грецири тата Крит утравĕ çинчи аэродромсем çине темиçе хутчен те вăйлăн пырса тапăннă, тесе каланă.

Грецири пĕтĕмĕшлĕ положени çинчен тапратса, Англири информаци министерстви Англи çарĕн Грецири операцийĕсен кĕске обзорне парать. Германи наступленийĕ вăхăтĕнче Англи войскисем оборонăллă позицисем йышăннă, вăл позицисем çурçĕр-хĕвеланăçĕнчен кăнтăр-хĕвелтухăç еннелле, Эдесса (Водена) урлă тăсăлса выртнă. Германи войскисем Югославин оборонăллă линине татса каçсан тата Битоль прохочĕпе Грецине тапăнса кĕрсен, Англи çарĕн, çавăн пекех Греци çарĕн тылĕшĕн те хăрушлăх тухса тăнă. Çакна май Греци чаçĕсен, Тепеленерен çурçĕр-хĕвеланăç еннелле тăсăлса выртакан позицисем çинче тăнăскерсен, хăйсен сылтăм флангне Албани чикки патне куçармалла пулса тухнă. Кунпа пĕрлех Англи çарĕн хăйĕн сулахай флангне Олимп сăрчĕ урлă иртсе пыракан оборона линийĕ çине куçармалла пулнă. Тĕрлĕрен маневрсем туса хăтланма тата коммуникацисене сыхласа хăварма йывăр пулнипе, çавăн пекех тата Германи войскисем çавтери хаяррăн наступлени туса пынине пула Олимп сăрчĕ урлă иртсе пыракан позицисем çинче тытăнса тăма май килмен. Англи войскисем йышăннă çĕнĕ позицисем Лариссӑран кăнтăр енчен иртсе пынă, юлашки темиçе кун хушшинче Англи войскисем Ларисса урлă кăнтăралла, Ламия патнелле куçса çĕнĕ позицисене йышăннă. Хальхи вăхăтра Англи войскисен оборона линийĕсем вĕсен малтан пулнинчен хĕскерех.

* * *

Англипе Германи фронтĕнче пуринчен ытларах вăрçă вăрçакан енсен сывлăш-çар вăйĕсем хыттăн ĕçленĕ. Германи бомбардировщикĕсен пысăк соединенийĕсем, тесе пĕлтернĕ Германи командованийĕн сводкинче, апрелĕн 23-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Плимут çине çĕнĕрен пырса тапăннă. Верфьсем çине тата Англин тинĕс-çар флочĕ валли вăрçă хатĕрĕсемпе ытти япаласем тăратакан базăсем çине бомбăсем пăрахнă. Кунсăр пуçне, Германи бомбардировщикĕсем Портсмут портне тата Англин кăнтăр-хĕвелтухăç тата кăнтăр-хĕвеланăç çыранĕнчи, çавăн пекех Шотландин хĕвелтухăç çыранĕнчи портсен сооруженийĕсем çине бомбăсем пăрахнă. Германин хĕçпăшаллă вăйĕсем хăйсен операцийĕсене тинĕс çинче те туса пынă. Англин суту-илӳ тумалли темиçе пароходне путарни тата сиенлени çинчен пĕлтереççĕ.

Çав кунах çĕрле, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, Англи самолечĕсем Брест çине пырса тапăннă.

* * *

Çурçĕр Африкăра вăрçă ĕçĕсем Киренаикăра пынă. Итали сводкинче каланă тăрăх, Англи чаçĕсем Тобрукран каллех тухма хăтланнă, анчах Италипе Германи войскисем вĕсене каялла хăваласа янă. Англи авиацийĕ Киренаикăра Италипе Германи войскисен опорлă пункчĕсем çине пырса тапăннă.

Рейтер агентстви, Англири çар çыннисем каланă тăрăх çапла пĕлтерет: апрелĕн 20-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи войскисен группи Бардире анса юлнă. Вăл группа пысăк вырăнта тăракан кĕпере çĕмĕрсе тăкнă тата вăрçă хатĕрĕсем сыхланса тăракан складсене çунтарса янă. Малалла пĕлтерӳре: Англи войскисен группинчи пысăк пайĕ каялла таврăннă, тесе каланă.

Хĕвелтухăç Африкăра, Итали сводкинче каланă тăрăх, вăрçă ĕçĕсем Десси секторĕнче (Аддис-Абебăран çурçĕр-хĕвелтухăç енче) сарăлса пыраççĕ. Рейтер агентствин корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Дессине пырса кĕнĕ çĕрте Англипе Итали войскисем хушшинче çапăçусем пыраççĕ, унта итальянецсем калама çук вăйлăн хирĕç тăраççĕ.

Апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС).

Германин хĕçпăшаллă вăйĕсен командованийĕ пĕлтерни

БЕРЛИН, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, Германин хĕçпăшаллă вăйĕсен командованийĕ çапла пĕлтернĕ: Грецин Эпирпа Македонири çарне çурçĕр енчен Итали войскисем, хĕвелтухăç енчен Германи войскисем хупăрласа илнĕ, çарпа тыл хушшинчи çыхăну татăлнă. Çакна кура вăл çар пăраннă. Пĕлтерӳре малалла çапла каланă: Салоникире пĕр енчен Германипе Итали верховнăй командованийĕ, тепĕр енчен Греци çарĕн командующийĕ — Греци çарĕ капитуляци çинчен килĕшӳ тунă.

Греци правительстви Крит утравĕ çине куçса кайнă

ЛОНДОН, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Афины хулинчен çапла пĕлтерет: Греци королĕ Георг халăха чĕнсе воззвани кăларнă. Çав воззванире вăл: Греци правительстви Афины хулинчен Крит утравĕ çине куçса кайма йышăннă, вăл унта малалла кĕрешме пултарать, тесе кăтартса панă.

ЛОНДОН, апрелĕн 23-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви, Афины хулинчи радио тăрăх калани çине кăтартса парса, çапла пĕлтерет: король Георг тата Греци правительстви Крит утравĕ çине пырса çитнĕ.

Çуркуннехи пейзаж.
А. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Урамсене тасатма тытăнчĕç

ÇĔМĔРЛЕ. Хулари ĕççыннисем Май уявне тимлĕн хатĕрленеççĕ. Урамсене тасатма тытăнчĕç, тротуарсене юсаççĕ. Чылай çуртсенче пӳлĕмсене шуратаççĕ, мăръесене тасатаççĕ. Акă, комбинатри 22, 24 тата 26-мĕш номерлĕ çуртсене шуратса çитерчĕç те ĕнтĕ. Çавăн пекех комбинатри цехсене те шал енчен шуратрĕç. Халĕ цех тулашĕнчи çӳп-çапсене тасатаççĕ тата плакатсемпе лозунгсем хатĕрлеççĕ. Празднике чăвашторгăн Çĕмĕрлери отделенийĕ те аван хатĕрленет. Халĕ вăл урамсенче квас, сăра, ситро тата ытти япаласем сутма киоск уçрĕ.

Çавăн пекех чугунçул станцийĕ те хăй таврашĕнчи çӳп-çапсене тасатрĕ Уйрăмăнах вокзал умĕнчи площадкăна аван йĕркелерĕ.

Хулари предприятисенче ĕçлекен рабочисем, празднике хатĕрленнĕ май, ĕç тухăçлăхне куллен хăпартса пыраççĕ. Акă, комбинатра 3-мĕш номерлĕ цехра арматура çинче ĕçлекен Герасимовпа Павлов юлташсем кулленхи ĕç нормине 162 процент таран тултарса пыраççĕ. Вĕсем апрель уйăхĕнчи плана 26-мĕшчен тултарассишĕн тăрăшса, пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ.

Çавăн пекех 4-мĕш номерлĕ цехра ĕçлекен столяр А. Лукин тата А. Мостайкин юлташсем те кулленхи ĕç нормине 150 процент тултарса пыраççĕ.

А. Васильев.

Парада тухма хатĕрленеççĕ

Чăвашдревпромсоюз тата тарпромсоюз конторисенче ĕçлекен рабочисемпе служащисем Май уявĕ кунĕ парада тухма хатĕрленме тытăнчĕç. Заняти хыççăн кашни кунах юрăсем юрлама вĕренеççĕ. Юрăсене Кузнецов юлташ («Спартак» спорт обществи) вĕрентет. Вăл тăрăшса ĕçленипе «Винтовка» тата «Марш танкистов» юрăсене юрлама вĕренсе çитрĕç.

Древпромсоюзра ĕçлекенсем стройра çӳреме вĕренеççĕ. Занятисем йĕркеллĕ пулса иртеççĕ.

Н. ЯШКОВ.

Мускава тата Ленинграда экскурсине каяççĕ

Чăваштарпромсоюз системине кĕрекен артельсенчи стахановецсене Май уявне Ленинграда кайма 10 çын тата Мускава кайма 5 çын уйăрнă.

Ленинграда каякансем Териоки хулинче те пулаççĕ.

Экскурсантсенчен хăшпĕрисем Мусковпа Ленинграда тухса кайнă та ĕнтĕ Çитес кунсенче ыттисем те каяççĕ.

„Çăлăнăç çулĕ" çинчен

«Илемлĕ литература» альманахăн виççĕмĕш кĕнекинче С. Ялавин çырнă «Çăлăнăç çулĕ» ятлă пьеса пичетленсе тухнă. Тӳрех калас пулать, автор литература ĕçĕнче ĕçлеме тытăннăранпа çырнă пьесăсенчен («Ывăлĕ», «Телей» т. ыт. те) чи начарри, чи юрăхсăрри — «Çăлăнăç çулĕ».

Асăннă пьеса, драмăллă произведени тĕлĕшпе, нимĕнле критикăна та тӳсме пултарайманни çинчен эпĕ чарăнса та тăрасшăн мар. Мĕншĕн тесен, «Çăлăнăç çулĕ», ку тĕлĕшпе, Ялавинăн малтанхи пьесисенчен нимĕнпе те уйăрăлса тăмасть. Вĕсем çинчен пичетре тахçанах каланă.

Автор «Çăлăнăç çулĕ» пьесăра империализмлă пĕрремĕш вăрçă вăхăтĕнче чăваш ялĕнче класс кĕрешĕвĕ çивĕчленсе пынине, класс кĕрешĕвĕнче çак телейлĕ пурнăçа çĕнсе илнине кăтартасшăн пулнă. Çавăнпа ĕнтĕ пьесăна «Çăлăнăç çулĕ» ят панă.

Пьесăра революциччĕнхи чăваш ялĕнчи пур социаллă сийсен представителĕсем те (чухăн хресченсем, кулаксем, попсемпе офицерсем, интеллигенци т. ыт. те) пур. Кусемсĕр пуçне пьесăра революциллĕ рабочи класăн представителĕ, большевиксемпе çыхăну тытакан рабочи-шахтер Сельмен Иванĕ пур.

Чăваш ялĕнче чухăн хресченсене, прогрессивлă интеллигенцине революци çулĕ çине тăма пулăшакан вăй вăл — рабочи-шахтер Сельмен Иванĕ пулса тăрать. Çавăнпа та автор Сельмен Иванне революциллĕ пролетариатăн представителĕ туса кăтартса памалла пулнă. Ялавин кăтартнă тăрăх, Сельмен Иванĕ пĕрре те большевик-революционер пек туйăнмасть. Вăл кашни утăмрах, кампа кирлĕ унпа харкашма, тӳпелешме юратать. Акă мĕнрен паллăççĕ иккен ăна пьесăри ытти çынсем (пьесăн пĕрремĕш пайĕн вĕçĕ):

...«**Сергеева** (паллашнă хыççăн). Пит аван! Эпĕ сирĕн çинчен илтнĕччĕ. Эсир-и-ха вăл, старостăна çупса яраканни?

Куянов. Самăй çавă.

Сельмен. Асăнать-и мĕн? Манман пулсан, аван. Асăнать эппин, апла пулсан? (Кулаççĕ).»

Пьесăн иккĕмĕш пайĕнче Сельмен Иванĕ, Кĕтернене пулăшас шутпа, Хараев кулакпа харкашма тытăнать, ăна чышса чикелентерсе ярать. Илсе кăтартнисенчен паллă ĕнтĕ, Сельмен Иванĕпе революционер-большевик хушшинче пĕрпеклĕх çук. Автор нихăш социаллă сийĕн представителĕн сăн-сăпатне те туллин, тĕрĕс сăнласа кăтартайман.

Пьесăра чуна çĕклентерекен, пурнăç чăнлăхне ĕнентерӳллĕ кăтартакан пĕр сцена та çук. Пьесăн малтанхи пайĕсенче кăтартнă тăрăх, Кĕтерне — салтак арăмĕ, Эрхип — Хараевăн тарçи пулнăскер. Вĕсен хушшинче нимĕнле çыхăну та çук. Юлашкинчен, Кĕтерне салтак арăмĕ мар, пристаньре ĕçлесе пурăнакан, малтан Хараев кулакăн тарçи пулнă Эрхипĕн арăмĕ пулса тăрать.

Тăваттăмĕш пайĕнчи иккĕмĕш картинăра Эрхиппе Хараев кулак пĕр ял çынни марри курăнать. Хараев, укçа пуррине сиссе, ирĕкрен ĕçлесе таврăнакан Эрхипе, çул майĕн кĕнĕскерне, ĕçтерсе ӳсĕртет. Укçине çаратас шутпа, лаша кӳлсе, Эрхипе 12 çухрăм вăрман урлă леçме илсе тухать, çул çинче вĕлерет. Пиллĕкмĕш пайра Эрхиппе Хараев пĕр ялсемех иккен. Эрхип арăмĕ Кĕтерне Хараев патне тырă ыйтма пырать, Эрхипе вĕлерсен, Хараев хăй те Кĕтерне патне пырать. Кĕтерне патне Хараевпа пĕр ял çыннисем: Тануков, унăн хĕрĕ Вирка калаçса ларма пухăнаççĕ. Çапла ĕнтĕ вулакансемпе куракансем çеç мар, Ялавин хăй те кунта нимĕн те ăнланас çук.

Виççĕмĕш пайĕнче, ачасем шкулта вĕреннине кăтартнă вырăнта, поп ыйтнă чух Осипов ученик «çĕтĕк сăхманлă», пуçне чиксе тăракан, чухăн çын ачи пулнине пĕлетпĕр. Çав кунах, Куянов учитель иртterекен арифметика урокĕнче Осипов ученик килте 43 сурăх усракан пуян çын ачи пулса тăрать.

Юлашкинчен, пьесăри выляканçен списокĕ çинчен пĕр-ик сăмах.

Кулюç — Хараев Микули арăмĕ — 33 çулта.

Анна — унăн хĕрĕ — 24 çулта.

Катя — Лаван учитель арăмĕ — 30 çулта.

Виктор — унăн ывăлĕ, студент — 17 çулта.

Кĕтерне — салтак арăмĕ—26 çулта.

Серук — Кĕтерне ачи — 12 çулта.

Çапла вара, Кулюç — 9 çулта, Катя — 13 çулта, Кĕтерне — 14 çулта ачасем çуратнă иккен. Кĕтернен тата Серукран асли суккăр ача пур.

Тĕлĕнмелле! Пулма пултарнă-ши кун пек япала?

Çӳлте асăннисене пĕтĕçтерсе, çакна каламалла: «Çăлăнăç çулĕ» нихăш енчен те пулса çитнĕ пьеса мар. Ăна пичетлесе кăларни питех те кӳрентерет.

Ал. ЛУКИН.

Уйра суту-илӳ тума хатĕрленеççĕ

ХЕРЛĔ ЧУТАЙ. Сĕнтĕкçырминчи продавец П. Партиенов виççĕмĕш çул ĕçлет. Вăл хăйĕн ĕçне аван туса пырать. Тавар илме пыракансене ăшшăн кĕтсе илет. Таварçаврăнăш планне те кашни уйăхрах ирттерсе тултарать. Пĕрремĕш квартал планне 140 процент тултарнă.

Хальхи вăхăтра Партиенов юлташ çуракинче уя тухса сутă тума хатĕрленет.

П. ТИХОНОВ.

Атăл çинче

Атăл шывĕ юлашки талăк хушшинче 50 сантиметр хушăннă. Шыв горизончĕ 437 сантиметр. Апрелĕн 24-мĕшĕнче ирхине 8 сехет тĕлне сывлăшри температура 1,5 градус ăшă пулнă. Çанталăк тĕтреллĕ тăнă.

Апрелĕн 23-мĕшĕнче каçхине 21 сехет те 45 минутăра Атăл пăрĕ иккĕмĕш хут тапранса 23 сехет те 10 минутăччен юхнă. Ĕнер ирхине 7 сехет те 55 минутăра пăр виççĕмĕш хут тапранса юхма тытăнчĕ.

Сăрă шывĕ çинче навигаци пуçланнă

Сăрă шывĕ çинче навигаци пуçланнă. Улатăртан пĕрремĕш пароход тухнă. Унта шыв горизончĕ 616 сантиметра çитнĕ.

Етĕрне тĕлĕнче те шыв пăртан тасалса çитет.

Лекци

Паян, апрелĕн 25-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче экономикăллă образовани семинарĕнче вĕренекенсем валли **«Бухгалтерский учет промышленного предприятия»** темăпа лекци пулать. Лектор—**Вершинин** юлташ.

Лекци каçхине 8 сехетре пуçланать.

Итлес текенсем пурте ирĕклĕнех кĕме пултараççĕ.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ**

ВНИМАНИЮ ГРАЖДАН!

С 28-го АПРЕЛЯ по 1-е МАЯ СЕГО ГОДА

в ГОРОДЕ ЧЕБОКСАРАХ
НА ПЛОЩАДИ ЗЕЛЕНОГО БАЗАРА
ОТКРЫВАЕТСЯ
3-х дневный предпраздничный
БОЛЬШОЙ БАЗАР.

На базар приглашаются: колхозы, колхозники и единоличники со своими сельскохозяйственными продуктами и все торгующие организации.

Управление рынка.

2—2

ВНИМАНИЮ

руководителей и главных бухгалтеров предприятий и учреждений, председателей фабзавместкомов и комсодов!

Рабочие и служащие УПЛАЧИВАЮТ ПОСЛЕДНИЙ ВЗНОС по подписке на ЗАЕМ ТРЕТЬЕЙ ПЯТИЛЕТКИ (выпуск третьего года) из заработной платы за вторую половину апреля 1941 года. В связи с этим бухгалтерия каждого предприятия и учреждения ОБЯЗАНА:

ПОЛУЧИТЬ в сберегательной кассе не позднее чем за 5 дней до выдачи заработной платы за вторую половину апреля т. г. необходимое количество облигаций для раздачи подписчикам.

ВЫДАТЬ облигации всем подписчикам на заем одновременно с выплатой заработной платы за вторую половину апреля т. г.

ДОСТАВИТЬ облигации на дом временно отсутствующим подписчикам (больным, находящимся в отпуске).

ВЫСЛАТЬ облигации по почте ценными письмами выбывшим подписчикам.

СДАТЬ в сберегательную кассу не позднее 1 июня 1941 года остаток нерозданных облигаций с одновременным представлением отчета об итогах подписки на заем и раздачи подписчикам облигаций.

КОНТРОЛЬ за своевременным и полным вручением облигаций подписчикам возложен постановлением секретариата ВЦСПС от 13 марта т. г. на фабзавместкомы и комиссии содействия государственному кредиту и сберегательному делу.

ПО ЗАЙМУ ТРЕТЬЯ ПЯТИЛЕТКА (выпуск третьего года) в текущем году будет проведено ЧЕТЫРЕ ТИРАЖА ВЫИГРЫШЕЙ. Первый из них состоится 7—8 июня в г. Петрозаводске.

Управление Гострудсберкасс и Госкредита
Чувашской АССР.

2—1

ПОСЕВЫ СЕЛЬХОЗКУЛЬТУР

в колхозах и у единоличников (а в колхозах питомники и урожаи садов и ягодников)

ЗАСТРАХОВАНЫ

по обязательному окладному страхованию от:

а) градобития, ливней, бурь и огня на корню;
б) вымочек, вымерзания, выпревания, заморозков и наводнения;
в) посевы махорки и хмеля, кроме указанных бедствий, от засухи.

При гибели или повреждении сельхозкультур от указанных стихийных бедствий, колхозы обязаны в пятидневный срок после выявления гибели непосредственно заявить в районную страховую инспекцию, а единоличники — через сельский совет.

При несвоевременной заявке о гибели или повреждении посевов, Госстрах имеет право отказать в выдаче страхового возмещения. За бланками заявлений о стихийных бедствиях сельхозкультур колхозы должны обращаться в Райстрахинспекции.

Чувашгосстрах.

4—1

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Вотлановской промартели „Красное знамя" Красноармейского района, ЧАССР, системы Чуваштарпромсоюза на 1-ое января 1941 года (в тыс. руб.)

Наименование статей баланса	Сумма: На 1-ое января 1940 г.	Сумма: На 1-ое января 1941 г.	Наименование статей баланса	Сумма: На 1-ое января 1940 г.	Сумма: На 1-ое января 1941 г.
I. Средства вне оборота:			Фонды	143,7	165,5
Основные средства	36.9	42,2	Резервы, предстоящ. пла-жи	—	0,2
Отвлеченные средства	45,6	78,4	Расчеты, (кредиторы)	31,9	78,8
Итого	82,5	120,6	Краткосрочные кредиты	9,7	74,3
II. Средства в обороте:			Прибыли	70,4	80,0
Предметы, не относимые к основным средствам	7,6	7,7			
Сырье, материалы и топливо	14,1	84,6			
Производство	8,4	6,3			
Готовая продукция	37,2	25,1			
Товары отгруженные	66,1	59,1			
Денежные средства	37,0	94,4			
Расчеты (дебиторы)	2,8	1,0			
ИТОГО	173,2	278,2			
БАЛАНС	255,7	398,8	БАЛАНС	255,7	398,8

Счет прибылей и убытков (в тыс. руб.)

Расходы и убытки разные	1,8	0,5	Доходы от реализации	68,2	76,1
Чистая прибыль отч. года	70,4	80,0	Доходы разные	4,0	4,4
БАЛАНС	72,2	80,5	БАЛАНС	72,2	80,5

Председатель правл. артели **М. Михайлов.**
Бухгалтер **А. Горшков.**

Настоящий баланс рассмотрен и утвержден балансовой комиссией Чуваштарпромсоюза 20 января 1941 года, протокол № 3.

Председатель балансовой комиссии **Безубиков.**
Секретарь балансовой комиссии **Виноградов.**

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн —4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналĕн—5—23, «Ленин çулĕпе» журналĕн—0—85 издательство [illegible]—0—23.

НТ 3103.

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР Заказ № 227. ф. 6. 58 84 п. л.